

Utjecaj alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća iz proizvodne djelatnosti

Lovrinović, Vanja

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **VERN University of Applied Sciences / Veleučilište VERN**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:146:164976>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-24**

Repository / Repozitorij:

[VERN' University Repository](#)

VELEUČILIŠTE VERN'

Zagreb

Specijalistički diplomski stručni studij

Računovodstvo i financije

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD

**UTJECAJ ALTERNATIVNIH RAČUNOVODSTVENIH
POLITIKA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE
NA FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST
POSLOVANJA PODUZEĆA IZ PROIZVODNE
DJELATNOSTI**

Vanja Lovrinović

Zagreb, 2020.

VELEUČILIŠTE VERN'

Specijalistički diplomski stručni studij

Računovodstvo i financije

SPECIJALISTIČKI DIPLOMSKI STRUČNI RAD

**UTJECAJ ALTERNATIVNIH RAČUNOVODSTVENIH
POLITIKA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE
NA FINANCIJSKI POLOŽAJ I USPJEŠNOST
POSLOVANJA PODUZEĆA IZ PROIZVODNE
DJELATNOSTI**

Mentorica: dr.sc. Melita Cita, viši pred.

Studentica: Vanja Lovrinović

Zagreb, studeni 2020.

SADRŽAJ RADA

SAŽETAK	I
ABSTRACT.....	II
1. UVOD.....	1
1.1. Problem i predmet istraživanja.....	2
1.2. Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja	3
1.3. Metode istraživanja	3
1.4. Struktura rada	4
2. REGULATIVNI OKVIR FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U HRVATSKOJ	6
2.1. Zakon o računovodstvu	6
2.2. Računovodstveni koncepti i računovodstvena načela.....	9
2.3. Računovodstveni standardi i računovodstvene politike	16
3. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI.....	22
3.1. Bilanca.....	23
3.2. Račun dobiti i gubitka	27
3.3. Izvještaj o novčanom toku.....	30
3.4. Izvještaj o promjeni glavnice	32
3.5. Bilješke uz financijske izvještaje	33
4. TEORIJSKO ODREĐENJE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA.....	34
4.1. Pojam i obilježja računovodstvenih politika	35
4.2. Područja primjene računovodstvenih politika.....	36
4.3. Računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine	37
4.4. Pojmovno određenje amortizacije	38
4.5. Pojmovno određenje revalorizacije	43
5. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA.....	44
5.1. Pojmovno određenje dugotrajne materijalne imovine	44

6. POSLOVNI PROFIL ODABRANOG PODUZEĆA.....	48
6.1. Općeniti podaci o poduzeću SELECT d.o.o.	48
6.2. Financijski pokazatelji poslovanja	49
7. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE NA PRIMJERU ODABRANOG PODUZEĆA	55
7.1. Primjena modela troška	55
7.2. Primjena modela revalorizacije	65
8. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	67
LITERATURA	69
POPIS TABLICA I SLIKA	72
PRILOZI	73
ŽIVOTOPIS	87

SAŽETAK

Alternativne računovodstvene politike predstavljaju sastavni dio poslovne politike poslovnog subjekta. Zadatak menadžmenta je odrediti kvalitetan poslovni plan u kojem je prikazana poslovna politika, a alternativne računovodstvene politike određuje knjigovodstveni odjel u suradnji s menadžmentom. Zakonom o računovodstvu i računovodstvenim standardima propisano je koje računovodstvene politike poslovni subjekt može koristiti, a koje će koristiti ovisi o odluci menadžmenta. Alternativne računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine propisane su standardima koji reguliraju pravila u svezi s dugotrajnom materijalnom imovinom: MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina. Ovim specijalističkim diplomskim stručnim radom želi se doći do zaključka može li primjena alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine imati utjecaj na financijske pokazatelje i poslovni rezultat odabranog poslovnog subjekta. Poslovni subjekt na temelju kojeg je provedeno istraživanje je SELECT d.o.o. koje se bavi proizvodnjom PVC stolarije. Na temelju imovine koja je u vlasništvu spomenutog subjekta, u radu su provedene dvije vrste alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine – model troška i model revalorizacije.

Ključne riječi: računovodstvene politike, model troška, revalorizacija, amortizacija, financijski izvještaji

ABSTRACT

Alternative accounting policies are an integral part of a company's business policy. The task of management is to define a sustainable business plan in which the business policy is presented. Alternative accounting policies are determined by the accounting department in cooperation with the management. The Law on Accounting and Accounting Standards prescribe which accounting policies a company can use, and the management decides which ones will be used. Alternative accounting policies for property, plant and equipment are prescribed by the following standards: MRS 16 - Property, Plant and Equipment and HSFI 6 - Property, Plant and Equipment. This specialist diploma thesis seeks to find out whether the application of alternative accounting policies for tangible fixed assets can have an impact on the financial indicators and business results of a company. The research was done in SELECT d.o.o., a company producing PVC windows and doors. Based on the assets owned by the company, two types of alternative accounting policies for tangible fixed assets have been applied - the cost model and the revaluation model.

Keywords: accounting policies, cost model, revaluation, depreciation, financial statements

1. UVOD

Tema ovog specijalističkog diplomskog stručnog rada je „Utjecaj alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća iz proizvodne djelatnosti“. Poduzeće na kojem je provedeno ovo istraživanje je SELECT d.o.o. Poduzeće se bavi proizvodnjom i montažom PVC stolarije, a nalazi se u Istarskoj županiji, u Puli na adresi Štinjanska cesta 185. Osnovano je 1999. godine te se od tada kontinuirano ulaže u unapređenje i modernizaciju proizvodnje i organizacije poslovanja.

Financijski izvještaji sadrže računovodstvene procese u koje su ugrađene odredbe računovodstvenih politika. Donošenje računovodstvenih politika podrazumijeva izbor računovodstvenih postupaka, a koje će i kakve računovodstvene politike biti primijenjene zavisi o samoj poslovnoj politici poduzeća. Računovodstvene politike omogućuju da se rezultat poslovanja alocira na pojedina obračunska razdoblja sukladno poslovnoj politici poduzeća. Primjenom alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine moguće je utjecati na iskazani poslovni rezultat poduzeća te na vrijednost imovine za vlasnika.

Ova tema je odabrana iz više razloga, a glavni je taj što je poduzeće SELECT d.o.o. u obiteljskom vlasništvu te studentica na tom primjeru može primijeniti sva stečena znanja tijekom dugogodišnjeg studiranja na preddiplomskom studiju Ekonomija poduzetništva i na diplomskom stručnom studiju Računovodstvo i financije.

U poduzeću SELECT d.o.o. kontinuirano se ulaže u unapređenje i razvoj, a u svibnju 2019. godine nabavljeno je postrojenje u proizvodnom pogonu koje se u ovom diplomskom stručnom radu amortiziralo različitim metodama obračuna. Također se u empirijskom istraživanju primijenila računovodstvena politika revalorizacije na način da se već otpisanom postrojenju ponovno procijenila fer vrijednost. Na temelju ovog istraživanja htjelo se doći do zaključka mogu li računovodstvene politike utjecati na rezultat poslovanja poduzeća.

Studentica je htjela ovim radom dokazati kako odabir računovodstvene politike ima značajan utjecaj na strukturu financijskih izvještaja, odnosno na financijski rezultat.

1.1. Problem i predmet istraživanja

Kvaliteta financijskih izvještaja zavisi o računovodstvenoj politici te je važno razumjeti učinke njihove primjene. Kako su alternativne računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine predmet istraživanja ovog rada, u ovom radu se analizirao utjecaj njihove primjene na iskazani poslovni rezultat poduzeća, ali i na vrijednost imovine za vlasnika. Promjenom vrijednosti dugotrajne materijalne imovine dolazi se do promjena određenih pozicija u financijskim izvještajima. Osim što dolazi do promjene knjigovodstvene vrijednosti te imovine, mijenja se i pozicija kapitala (revalorizacijske rezerve) u bilanci te amortizacijski trošak i dobit u računu dobiti i gubitka. Navedene promjene uzrokuju nadalje promjene i u novčanim tijekovima, na način da u obračunu poreza na dobit povećavaju ili smanjuju poreznu obvezu, a samim time i novčani tijek. Sve navedeno može u konačnici utjecati na odluku vlasnika o raspodjeli dobiti.

Iz problema istraživanja proizlazi predmet istraživanja koji se u ovom radu odnosi na alternativne računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine te kako se one primjenjuju i kakav je njihov utjecaj na financijski položaj i uspješnost poslovanja odabranog poduzeća iz proizvodne djelatnosti. Poduzeće je u svibnju 2019.godine ulagalo u unapređenje poslovanja, kupljen je stroj na temelju kojeg se primijenila metoda troška, odnosno spomenuto postrojenje je amortizirano različitim metodama obračuna. Na drugom već amortiziranom stroju provedena je metoda revalorizacije. Na temelju istraživanja se donio zaključak o utjecaju alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine na poslovni rezultat. U teorijskom dijelu rada obradili su se zakonski okvir računovodstvenih politika, pojmovno određenje i važnost primjene računovodstvenih politika.

Kriteriji pri kojima je odabrano ovo poduzeće su sljedeći:

- Poduzeće kontinuirano ulaže u unapređenje i razvoj
- U razdoblju od 2016. do 2019. se ulagalo u dugotrajnu materijalnu imovinu
- Dostupnost informacija
- Financijski izvještaji moraju biti objavljeni na stranici Sudskog registra ili na FINA-inoj web stranici

1.2. Ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja

Ciljevi istraživanja ovog specijalističkog diplomskog rada su sljedeći:

- Opisati financijsko izvještavanje u Hrvatskoj
- Teorijski obraditi i proučiti računovodstvene politike
- Pojmovno objasniti dugotrajnu materijalnu imovinu
- Istražiti utjecaj alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine na financijski položaj i uspješnost poslovanja odabranog poduzeća
- Interpretirati dobivene rezultate te donijeti zaključak na temelju istraživanja

Kako bi gore navedeni ciljevi bili izvedivi i mogući, potrebno je formulirati istraživačka pitanja. Pomoću njih se dolazi do svih nadolazećih nepoznanica koje se javljaju prilikom ostvarivanja ciljeva.

Istraživačka pitanja ovog rada su sljedeća:

1. Može li se alternativnim računovodstvenim politikama dugotrajne materijalne imovine utjecati na poslovni rezultat?
2. Koja računovodstvena politika dugotrajne materijalne imovine može poslužiti za iskazivanje realnijeg rezultata poslovanja poduzeća?

1.3. Metode istraživanja

Sukladno problemu i predmetu, postavljenim ciljevima i istraživačkim pitanjima, u empirijskom dijelu istraživanja primijenila se metoda studije slučaja. Utjecaj alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine na financijski položaj i uspješnost poslovanja poduzeća testiran je na slučaju obiteljskog poduzeća SELECT d.o.o. iz Istarske županije koje se bavi proizvodnjom i montažom PVC stolarije.

Kvantitativni podaci i informacije o predmetu istraživanja prikupljali su se iz dostupnih financijskih izvještaja objavljenih na stranicama FINE, kao i korištenjem računovodstvene dokumentacije poduzeća. Obrada prikupljenih kvantitativnih podataka obavila se uz primjenu teoretskih saznanja te identificiranih prikladnih računovodstvenih tehnika analiziranih u teorijskom dijelu rada.

1.4. Struktura rada

Ovaj specijalistički diplomski stručni rad sastoji se od osam poglavlja. Prvo poglavlje je uvodno poglavlje, a u njemu su predstavljeni problem i predmet istraživanja, zatim ciljevi istraživanja i istraživačka pitanja, metode istraživanja i struktura rada.

U drugom poglavlju objašnjen je regulativni okvir financijskog izvještavanja u Republici Hrvatskoj. U ovom poglavlju objašnjeni i pojašnjeni Zakon o računovodstvu, računovodstveni koncepti, računovodstvena načela, računovodstveni standardi te se u ovom poglavlju prvi put spominju računovodstvene politike koje će u idućim poglavljima biti jasnije objašnjene.

Treće poglavlje nosi naziv Temeljni financijski izvještaji. U ovom poglavlju opisuju se financijski izvještaji koji predstavljaju temelj za ocjenu uspješnosti poslovanja. Temeljni financijski izvještaji su: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni glavnice te bilješke uz financijske izvještaje.

U četvrtom poglavlju teorijski se određuju računovodstvene politike, navode se područja primjene računovodstvenih politika te se važnost pridodaje računovodstvenim politikama dugotrajne materijalne imovine. U ovom poglavlju se obrađuju i sljedeće teme: pojmovno određenje amortizacije i pojmovno određenje revalorizacije.

Peto poglavlje donosi pojmovno određenje dugotrajne materijalne imovine u kojem su navedene vrste dugotrajne materijalne imovine te koji standardi financijskoj izvještavanja obrađuju ovu temu.

U šestom poglavlju je predstavljen poslovni subjekt na temelju kojeg se vršilo empirijsko istraživanje u ovom diplomskom radu. U ovom poglavlju navedeni su osnovni podaci u poslovnom subjektu, čime se bavi, gdje je smješteno, koji su mi ciljevi, misija i vizija. Osim toga, izračunati su financijski pokazatelji poslovanja za trenutno, tekuće stanje poslovnog subjekta (2018. i 2019. godina).

Sedmo poglavlje donosi empirijsko istraživanje u kojem se koriste alternativne računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine kako bi se dokazalo utječu li one na poslovni rezultat poslovnog subjekta. Prvi dio empirijskog istraživanja korištenje modela troška na odabranom postrojenju. U ovom dijelu se isti odabrani stroj amortizira različitim vrstama obračuna amortizacije da bi se zaključilo ima li spomenuti model utjecaj na financijski položaj subjekta. Drugi dio empirijskog istraživanja je korištenje modela revalorizacije na već

otpisanom postrojenju. Odabranom postrojenju se procjenjuje nova fer vrijednost te se pokušava doći do zaključka ima li odabrani model utjecaja na poslovni rezultat.

U osmom poglavlju se donosi zaključak empirijskog istraživanja te se odgovara na istraživačka pitanja koja su navedena u uvodnom dijelu.

Nakon zaključka slijede popis literature, popis tablica i slika i na samom kraju prilozi.

2. REGULATIVNI OKVIR FINANCIJSKOG IZVJEŠTAVANJA U HRVATSKOJ

U ovom dijelu specijalističkog diplomskog stručnog rada će se pobliže odrediti Zakon o računovodstvu koji je usvojen 1989. godine, te naknadno krajem 1992. godine u novonastaloj neovisnoj Republici Hrvatskoj. Opisat će se kako se zakon mijenjao tijekom godina te kako se prilagodio Zakonskoj regulativi Europske Unije. Nadalje će se obraditi i sljedeće teme: računovodstvene pretpostavke, računovodstvena načela, računovodstveni standardi i računovodstvene politike.

2.1. Zakon o računovodstvu

Zakon o računovodstvu čini skup pravila kojim se uređuju ključni elementi za računovodstvenu regulativu u Republici Hrvatskoj. Ovaj zakon obuhvaća sva pitanja vezana za opće odredbe, knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjenu standarda financijskog izvještavanja, odbor za standarde financijskog izvještavanja, financijske izvještaje i godišnja izvješća. Osim toga, Zakon o računovodstvu propisuje registar godišnjih financijskih izvještaja, kaznene i prekršajne odredbe, nadzor te završne odredbe. Zakon o računovodstvu u Hrvatskoj prvi put je donesen 1. siječnja 1993. godine te se od tada više puta mijenjao i prilagođavao, kako bi se uskladio s Četvrtom i Sedmom Direktivom prilikom stupanja Republike Hrvatske u Europsku Uniju. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Kada govorimo o Zakonu o računovodstvu, valja spomenuti četiri godine kada su se dogodile ključne izmjene u Zakonu:

- 1. siječnja 1993. godine kada na snagu stupa prvi Zakon o računovodstvu
- 1. siječnja 2006. godine – Zakon o računovodstvu iz 2005. godine
- 1. siječnja 2008. godine – Zakon o računovodstvu iz 2007. godine
- 1. siječnja 2016. godine – Zakon o računovodstvu iz 2015. godine

Regulativni okvir financijskog izvještavanja do 1992. godine

Za vrijeme Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) sva poduzeća su bila u državnom vlasništvu te su državne institucije bile od presudne važnosti. Raspadom SFRJ-a, velik broj poduzeća vraćen je u privatno vlasništvo te su počela poslovati kao dioničarska

društva (d.d.) i društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.). Manji broj poduzeća je ostao u državnom vlasništvu, u procesu privatizacije. Do 1992. godine vladao je singularan sustav financijskog izvještavanja, što znači da su se svi financijski izvještaji trebali predavati u Službu društvenog knjigovodstva koja je nadzirala rad poslovnih subjekata te je imala ulogu vlasničkog autoriteta.

Jedna od važnijih razlika financijskog izvještavanja u SFRJ je ta da je kategorija uspješnog poslovanja bio dohodak, a ne dobit. Osim toga, tadašnji dohodak bi se dobio oduzimanjem ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, s tim da se u rashode nije ubrajao trošak plaća zaposlenika. Usvajanjem Zakona o računovodstvu 1989. godine, uvodi se dobit kao pokazatelj uspješnog poslovanja, te rashodi počinju prvi put sadržavati i trošak plaća. Tim zakonom su se financijski izvještaji blago izmijenili kako bi se približili izvještavanju u razvijenim zemljama.

Privatizacijom poslovnih subjekata (pretežno su stvorena dionička društva) stvara se potreba za otvaranjem financijskih institucija te stvaranjem računovodstvene regulative koja bi bila prikladna na tržištu gdje počinju prevladavati privatni poslovni subjekti. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Zakon o računovodstvu u Republici Hrvatskoj

Novi zakon o računovodstvu u Republici Hrvatskoj usvojen je krajem 1992. godine te je stupio na snagu 1. siječnja 1993. godine. Tim zakonom predstavljen je dualni sustav financijskog izvještavanja, što znači da poslovni subjekti u tekućem poslovanju imaju zakonsku obvezu svoje financijske izvještaje sastaviti za vanjske korisnike (vjerovnici, trgovci, dobavljači...) i za državne institucije (porezna uprava i slično). Osnovne karakteristike Zakona o računovodstvu iz 1992. godine bile su sljedeće:

- Uveden dualni sustav financijskog izvještavanja
- Dobit ponovno postaje mjera poslovnog rezultata, a trošak plaće se počinje uvrštavati u tekuće rashode
- Propisan je sadržaj financijskih izvještaja prema IV. direktivi EU
- Nalaže se korištenje Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS-a)

- Osnovan je Hrvatski odbor za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS¹) koji prati i usklađuje primjenu MRS-a
- Konsolidacija financijskih izvještaja postaje nužna kod subjekata koji imaju više od 50% udjela u podružnicama
- Revizija financijskih izvještaja postaje obvezna jednom godišnje kod svih srednjih i velikih poslovnih subjekata koji su dioničarska društva
- Kod malih d.d.-a revizija je nužna svake 3 godine

Zakon o računovodstvu iz 1993. godine bio je na snazi čak 12 godina, nakon čega dolazi do prvih izmjena. Dok su trajali pregovori Hrvatske za ulazak u Europsku Uniju, na snagu je stupio izmijenjeni Zakon o računovodstvu (01.01.2006. godine) koji nalaže da se moraju koristiti Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) u Hrvatskoj, i to u sljedećim slučajevima:

- Ako poslovni subjekt ima aktivu veću od 208 milijuna kuna, prihod veći od 216 milijuna kuna i preko 250 zaposlenih
- Ako vrijednosni papiri poslovnog subjekta kotiraju na burzama.

Za srednje i male poslovne subjekte vrijedila je primjena MSFI-a ili standarda financijskog izvještavanja od strane Odbora za standarde financijskog izvještavanja – u skladu s MSFI.

U narednom periodu, dolazi se do zaključka kako su Međunarodni standardi financijskog izvještavanja komplicirani, te se dolazi do ideje stvaranja Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Zakonom o računovodstvu iz 2005. godine stvara se nova definicija obveznika, napušta se univerzalni izraz „poduzetnik“ te se mijenja pojmom „obveznik primjene“. Povišeni su iznosi klasifikacija obveznika na male, srednje i velike, čime se značajno povećao broj malih poduzetnika.

¹ Hrvatski odbor za računovodstvo i računovodstvene standarde (HORRS) ima za primarnu zadaću razvoj i usklađivanje računovodstvenih načela i standarda. „Prema novom Zakonu o računovodstvu iz 2005. godine i Zakonu iz 2007. osnovan je odbor za standarde financijskog izvještavanja. To je deveteročlano tijelo koje analizira i prati nove računovodstvene teorije i prakse, donosi i tumači HSFI, priprema ih za objavu te obavlja ostale aktivnosti, prema Zakonu o računovodstvu, koje se primarno odnose na prijevod, tumačenja i objavu MRS/MFSI.“ (Dražić-Lutilsky, 2010, str. 22).

Dvije godine nakon zadnjih izmjena, 1. siječnja 2008. godine, ponovno dolazi do izmjena zakona. Najvažnija izmjena u ovom zakonu je stvaranje Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja - HSFI. Novim zakonom, svi poslovni subjekti, osim velikih (oni i dalje primjenjuju MSFI), se moraju pridržavati HSFI-a. Valja također spomenuti da se u ovom zakonu prvi put propisuje nadzor računovodstvenih poslova koje provodi Ministarstvo financija.

U ovom diplomskom radu proučit će se HSFI 1 (Financijski izvještaji), HSFI 3 (Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške) i HSFI 6 (Dugotrajna materijalna imovina).

Do novih promjena u Zakonu o računovodstvu dolazi 1. siječnja 2016. godine. Ovim zakonom ugrađene su odredbe nove računovodstvene Direktive 2013/34/EU. Uvodi se pojam „poduzetnik od javnog interesa“², a osim toga, uvedena je nova kategorija poduzetnika – mikro poduzetnik³. Zakon propisuje i nove vrijednosti kvantitativnih obilježja za klasifikaciju poduzetnika. Zakonom iz 2016. godine uvodi se i licenciranje računovođa, propisuje se novi kontni plan, ukida obveza potpisivanja računa i dr. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

19. prosinca 2018. godine donesen je zadnji Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu.

„Komparativnom analizom računovodstvene infrastrukture Hrvatske i drugih zemalja može se zaključiti da Hrvatska ima razvijenu računovodstvenu regulativu i institucije. Zakonska regulativa temeljena na direktivama EU i MRS ne razlikuje se bitno od razvijenih europskih zemalja.“ (Dražić-Lutilsky i sur., 2010, str. 10).

2.2. Računovodstveni koncepti i računovodstvena načela

Nakon što se pojmovno odredio i pojasnio Zakon o računovodstvu, te kako se mijenjao tijekom godina, slijedi dio rada u kojem će se pojasniti razlike između računovodstvenih koncepata i

² „Subjekt od javnog interesa je poduzetnik koji je osnovan sukladno propisima Republike Hrvatske i čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište bilo koje države članice kako je određeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.“ (Zakon o računovodstvu: pročišćeni tekst zakona. Preuzeto s: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (20.07.2020))

³ Mikro poduzetnik – aktiva do 2,6 milijuna kuna, prihodi 5,2 milijuna kn, prosječan broj radnika iznosi 10

računovodstvenih načela. Potom će se pojmovno odrediti i računovodstveni standardi i računovodstvene politike te objasniti međusobni odnos navedenih pojmova.

Pomoću jasno definiranih računovodstvenih pretpostavki i načela stvara se preduvjet za stvaranje jasnih računovodstvenih metoda i postupaka kako bi izlazne informacije iz računovodstvenog procesa bile potpuno vjerodostojne i ispravne. Izlazne informacije računovodstvenog procesa u ovom kontekstu bi bili idući financijski izvještaji: bilanca, račun dobiti i gubitka (RDG), izvještaj o promjenama vlasničke glavnice, izvještaj o novčanim tokovima (*Cash flow*) te bilješke od navedenih financijskih izvještaja. Veliku pažnju treba posvetiti pravilnom sastavljanju ovih izvještaja, a prilikom toga značajnu ulogu igraju upravo računovodstveni koncepti i računovodstvena načela. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010.)

Treba spomenuti kako je GAAP⁴ najbolji i najpriznatiji sustav računovodstvenih načela. „Dražić-Lutilsky (2010, prema Larson i sur., 1988) tvrdi kako ova načela predstavljaju opća pravila koja služe kao vodič u procjeni, bilježenju i izvješćivanju o poslovnim aktivnostima.“ Dakle, prema GAAP-u, računovodstvena načela sastoje se od:

- Općeprihvaćenih računovodstvenih koncepata (*Generally accepted concepts*)
- Općeprihvaćenih računovodstvenih načela (*Generally accepted principles*)
- Općeprihvaćenih računovodstvenih postupaka (*Generally accepted procedures*).

Računovodstveni koncepti

Općeprihvaćeni računovodstveni koncepti ili računovodstvene pretpostavke predstavljaju pravila i teorijske osnove za čitanje i shvaćanje financijskih izvještaja, te spadaju u jednu od tri sastavnica računovodstvenih načela prema GAAP-u.

Računovodstvene koncepte možemo podijeliti u sljedeće kategorije:

- Koncept poslovnog subjekta (*Business entity concept*)
- Koncept stvarnog kontinuiteta, odnosno vremenske neograničenosti poslovanja (*Continuing – concern concept*)
- Koncept stabilne valute, odnosno stabilne novčane jedinice (*Stable – dollar concept*)
- Koncept određenog vremena, odnosno obračunskog razdoblja (*Time – period concept*)

⁴ *Generally Accepted Accounting Principles*

Općeprihvaćeni računovodstveni koncepti su razne pretpostavke odobrene od strane GAAP-a, a da bi se te pretpostavke bolje shvatile, valjalo bi ih i pojedinačno objasniti.

Koncept poslovnog subjekta predstavlja najvažniju računovodstvenu pretpostavku, te ono definira poslovni subjekt kao samostalnu cjelinu koja je neovisna o npr. vlasniku ili vanjskim poduzećima. Prema ovom konceptu, poslovni subjekt ima zasebno svoju imovinu i svoje obveze, neovisno o vlasniku. To znači da ako vlasnik posjeduje automobil ili nekretninu, ta ista imovina nije u vlasništvu poslovnog subjekta. Prateći ovu logiku, svi troškovi koji nastaju u vezi s imovinom od vlasnika, ne mogu se obračunati u troškove njegovog poslovnog subjekta. Poslovni subjekt ima zakonsku obvezu jednom godišnje predavati financijske izvještaje, prijavljivati dobit, a u tim se izvještajima nikako ne smije navesti imovina koja nije nabavljena direktno od poslovnog subjekta. Prema tome, iako je osoba vlasnik svog poduzeća, ta je ista osoba pravno gledano apsolutno odvojena osoba te svoje privatne transakcije uvijek treba odvajati od transakcija nastalih u poslovne svrhe. U slučaju vrlo kompleksnih poslovnih subjekata, financijski izvještaji se sastavljaju pojedinačno (u slučaju društva – kćeri), ali postoji obveza napraviti konsolidirane financijske izvještaje kako bi izvještaji bili predani na razini ukupnog poslovnog subjekta (u slučaju društva – majke). Pretpostavka je da su konsolidirani izvještaji nužni kako bi se prikazalo realno stanje poslovanja poslovnog subjekta kao cjeline, te takvi izvještaji imaju puno veću važnost od individualnih financijskih izvještaja subjekata koji su unutar veće cjeline.

Koncept stvarnog kontinuiteta ili vremenske neograničenosti poslovanja podrazumijeva da će poslovni subjekt nastaviti poslovati i u budućnosti te neće znatno smanjiti opseg svog poslovanja, postoji li vjerojatnost ostvarivanja buduće dobiti. Prema ovom konceptu, poduzeće će nastaviti poslovati čak i u slučaju poslovanja s gubitkom, uz uvjet da postoji vjerojatnost ostvarivanja dobiti u budućnosti. Smatra se kako su financijski izvještaji slika trenutnog stanja poslovanja poduzeća, ali da bi se dobila najispravnija slika, poduzeće bi trebalo zaustaviti rad te onda napraviti potrebne financijske izvještaje koji bi prikazali konačni rezultat poslovanja. Uzimajući u obzir ovaj koncept, sva imovina poslovnog subjekta smatra se kao buduća ekonomska korist, u suprotnom, ne uvažavajući ovaj koncept, imovina bi se gledala kao rashod obračunskog razdoblja.

Koncept stabilne valute ili stabilne novčane jedinice predstavlja pretpostavku da se kupovna snaga novčane jedinice tijekom obračunskog vremena ne mijenja. Svi financijski izvještaji sadrže kategorije koje se mogu izraziti u određenoj valuti, odnosno u novcu. Ti financijski

izvještaji se sastavljaju u određenom vremenskom razdoblju, prema zakonu jednom godišnje. To znači da unutar tog razdoblja postoje stavke koje su na početku obračunskog razdoblja imale jednu vrijednost, a na kraju razdoblja, zbog promjene vrijednosti valute (npr. u slučaju inflacije, odnosno deflacije), dobivaju drugu vrijednost. U takvim okolnostima nužno je izvršiti ponovnu procjenu pozicija kako financijski izvještaji ne bi imali iskrivljenu sliku o uspješnosti poslovanja. Prilikom ponovne procjene vrijednosti (revalorizacije) sve novčane jedinice u izvještaju svode se na istu vrijednost, pri čemu se mogu koristiti različite metode. Koja metoda je najispravnija za korištenje, ovisi o državnim zakonima koji se primjenjuju u državi u kojoj je prijavljen poslovni subjekt te o računovodstvenim standardima. Rezultate takvih korekcija potrebno je iskazati u financijskim izvještajima, a prema potrebi i u dodatnim financijskim izvještajima.

Koncept određenog vremena ili obračunskog razdoblja predstavlja obvezu financijskog izvještavanja u određenom vremenu. Ovaj koncept usko je vezan na koncept stvarnog kontinuiteta ili vremenske neograničenosti poslovanja, te nalaže od poslovnih subjekata (uz kontinuirano poslovanje bez zaustavljanja) izvješćivanje u određenim vremenskim intervalima. Vremenski period može biti određen na godinu dana (kalendarska ili poslovna godina), mjesec, kvartal, polugodište itd. Takav vremenski period u poslovnom kontekstu nazivamo obračunsko razdoblje. Prema vanjskim korisnicima, obračunsko razdoblje je definirano na godinu dana, te poduzetnici imaju zakonsku obvezu na kraju poslovne godine predati financijske izvještaje nadležnim institucijama, prijaviti dobit te za tu dobit platiti porez na dobit. Interno gledajući, svaki vlasnik ili menadžer (ako ima takvu ovlast) može odrediti obračunsko razdoblje u kojem će se za interne potrebe trebati izrađivati financijski izvještaji kako bi se dobila realna slika poslovanja. Na temelju takvog poslovanja, pravovremeno se može reagirati na određene nedostatke u poslovanju i spriječiti moguće štete. Prema ovom konceptu, poduzetnicima se preporuča da obračunska razdoblja budu što kraća, kako bi informacije dobivene iz izvještaja bile što vjerodostojnije i kvalitetnije za upravljanje. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Računovodstvena načela

Kao što je već navedeno u ovom diplomskom radu, općeprihvaćena računovodstvena načela služe kao uputa u procjeni, bilježenju i izvješćivanju o poslovnim aktivnostima. Ona

predstavljaju temeljna pravila koja se koriste u poslovnom procesu prilikom sastavljanja financijskih izvještaja.

Opće prihvaćena računovodstvena načela (prema GAAP-u) sastoje se od:

- Načelo nabavne vrijednosti ili troška nabave (*Cost principle*)
- Načelo objektivnosti (*Objectivity principle*)
- Načelo realizacije ili stjecanja prihoda (*Realization principle*)
- Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda (*Matching principle*)
- Načelo materijalnosti ili značajnosti (*Materiality principle*)
- Načelo potpunosti (*Full-disclosure principle*)
- Načelo dosljednosti ili konzistentnosti (*Consistency principle*)
- Načelo opreznosti ili razboritosti (*Conservatism principle*)

Načelo nabavne vrijednosti ili troška nabave je jedno od najznačajnijih računovodstvenih tradicionalnih načela te zahtijeva da se evidencija poslovnih događaja zasniva na nabavnoj vrijednosti, odnosno trošku nabave. Prema ovom načelu, osnovica za evidentiranje nabavne vrijednosti određene imovine je novčani izdatak koji je nastao prilikom plaćanja obveze prema dobavljaču (koji je izdao račun za tu imovinu). To znači da prodajna cijena robe koju je izdao dobavljač, postaje nabavna vrijednost poslovnog subjekta koji je pribavio tu imovinu. Dakle, u poslovnim knjigama se spomenuta imovina evidentira upravo po toj vrijednosti, bez obzira koliko ona zapravo vrijedi. Prilikom trošenja nabavljene imovine, ako je riječ o proizvodnji, u utrošak sirovina ulazi nabavna vrijednost sirovine ili robe, prema računu od dobavljača. Ako je riječ o većim jedinicama sirovina (npr. sirovina je paket čavla od 1000 komada), tada se nabavna vrijednost umanjuje postotno, u ovisnosti koliko je komada utrošeno u proizvodnji te rezultat toga predstavlja utrošak sirovina. Ovo načelo je pogodno zato što je relativno jednostavno kontrolirati nabavnu vrijednost jer se radi o stvarnom izdatku koji je evidentiran dokumentacijom – računom.

Najveći problem ovog načela je taj što nabavna vrijednost često ne prikazuje realnu vrijednost imovine. Ovaj problem najviše dolazi do izražaja prilikom nastanka nestabilnog tržišta. U takvim nestabilnim tržištima vrlo često dolazi do inflacije, pa nabavna vrijednost imovine u određenom periodu više nije realna vrijednost zbog porasta cijena. U takvim okolnostima potrebno je napraviti ponovnu procjenu imovine, odnosno revalorizaciju kako bi se dobila realna slika o trenutnoj vrijednosti imovine.

Načelo objektivnosti nalaže da financijski izvještaji sadrže informacije koje su vjerodostojne i objektivne. To znači da financijski izvještaji moraju biti sastavljeni na temelju podataka koji su dokumentirani i koje je moguće kontrolirati. Zbog toga je ovo načelo usko vezano s načelom nabavne vrijednosti, jer kao objektivnu vrijednost prihvaćamo isključivo nabavnu vrijednost.

Načelo realizacije ili stjecanja prihoda zahtijeva da se prihodi priznaju onda kada su i nastali, odnosno kad je nastao poslovni događaj, a ne onda kada je novac stvarno primljen. Prema tome, poslovni prihodi se evidentiraju u financijskim izvještajima u trenutku kada se dogodio poslovni događaj, bez obzira da li je potraživanje za isti događaj naplaćeno ili ne. Primjenjujući istu logiku se evidentiraju i rashodi. Oni se evidentiraju također u trenutku nastanka poslovnog događaja, bez obzira jesu li plaćeni ili nisu. Prema ovom načelu, treba znati razlikovati prihode i primitke, kao i rashode i izdatke, jer razlike između tih stavki znaju biti značajne, posebno promatramo li kraći vremenski period. Razlika između prihoda i rashoda predstavlja poslovni rezultat – dobit/gubitak. Dobit se javlja kada su prihodi veći od rashoda, dok se gubitak javlja kada su rashodi veći od prihoda. Kod postojanja dobiti, poslovni subjekti imaju zakonsku obvezu platiti porez na dobit koji iznosi 12%, a ako su prihodi veći od 7.500.000.00 kn stopa poreza na dobit iznosi 18%.

Prilikom uvažavanja prihoda, treba se voditi računa o sljedećim uvjetima:

- Da je roba isporučena kupcu, tj. da je određena usluga izvršena
- Da ne postoji neizvjesnost naplate
- Da su vlasništvo i rizik prešli na kupca
- Da se prodaja može vrijednosno izraziti

Načelo sučeljavanja prihoda i rashoda usko je vezano s načelom realizacije. Ovo načelo zahtijeva da se poslovni rezultat poslovnog subjekta izračuna tako da se oduzmu prihodi i rashodi. Važno je da prihodi i rashodi budu iz istog obračunskog razdoblja te koji zadovoljavaju uvjete prema načelu realizacije.

Načelo materijalnosti ili značajnosti zahtijeva da se poslovni subjekti pridržavaju svih pravila koja imaju važnu ulogu u stvaranju realne slike prilikom sastavljanja financijskih izvještaja. Međutim, poslovnim subjektima je dopušteno odstupanje od onih pravila koja bi stvorila značajne probleme u financijskom izvještavanju te koja ne bi poboljšala kvalitetu informacija koje se nalaze u financijskim izvještajima. Prema ovom načelu treba voditi računa

koje informacije se navode u izvještajima, te da treba navoditi samo informacije koje su značajne. Značajne su one informacije čije bi izostavljanje iz financijskoj izvještaja korisnika moglo navesti na krivu prosudbu ili odluku. Time se pojednostavljuje struktura financijskih izvještaja, te oni postaju razumljiviji za čitanje, korištenje i razumijevanje.

Načelo potpunosti usko je vezano s načelom materijalnosti. Ono zahtijeva da se u financijskim izvještajima navode sve relevantne informacije potrebne kako bi se donijela realna i objektivna slika o uspješnosti poslovanja poslovnog subjekta. Prema ovom načelu, treba znati prosuditi koje informacije su potrebne kako bi se dobila prava slika o poslovanju, te treba znati prepoznati koje informacije u tom kontekstu nisu važne. Treba naglasiti kako je ovo načelo ključno prilikom prikupljanja podataka i kod njihove obrade kao i kod prezentiranja financijskih izvještaja koji su nastali na temelju tih informacija.

Načelo konzistentnosti ili dosljednosti je vrlo značajno za izradu kvalitetnih financijskih izvještaja. Ono zahtijeva da se prilikom sastavljanja financijskih izvještaja, primjenjuju računovodstvene politike i pravila kako bi izvještaji bili točni i usporedivi tijekom više obračunskih razdoblja. Ako se tijekom obračunskog razdoblja promijene pravila ili politike koja bi utjecala na poslovni rezultat, u financijskim izvještajima je potrebno iznijeti razloge promjene i kvantificirati njihov utjecaj na poslovni rezultat. Dakle, ako se poslovni rezultat u financijskim izvještajima mijenja uslijed promjena računovodstvenih politika, taj razlog treba navesti u izvještajima kako korisnici ne bi krivo donijeli zaključak o promjeni poslovnog rezultata. U takvom slučaju, promjena rezultata poslovanja nema veze s kvalitetom poslovanja, nego s promjenom računovodstvenih politika i pravila.

Načelo opreznosti ili razboritosti je uz načelo nabavne vrijednosti jedno od najznačajnijih računovodstvenih načela. Prema ovom načelu, neizvjesnost je neizbježan dio poslovanja i to posebice kada se radi o poslovanju u budućnosti. Zbog toga se od računovodstvenog odjela očekuje da se ta neizvjesnost svede na minimum uvodeći određene postupke i mjere. Uzimajući u obzir ovo načelo, prihode i rashode priznajemo onda kada su stvarno nastali i kada su mogući. Ovo načelo predlaže da se na kraju obračunskog razdoblja iskaže što manji poslovni rezultat, da bi se dio tog rezultata mogao „prenijeti“ u iduće obračunsko razdoblje i na taj način umanjiti neizvjesnost poslovanja. To se najčešće radi u slučajevima kada se u idućem obračunskom razdoblju očekuju poteškoće u poslovanju.

Računovodstvena načela moguće je prikazati i prema MRS-u, u tom kontekstu načela dijelimo na: opreznost, prevaga biti nad formom i značajnost. Načelo opreznosti nalaže da se prihodi smiju prikazati samo onda kada su razumno sigurni, a rashodi kada su razumno mogući. Načelo prevage biti nad formom nalaže da se poslovni događaji i promjene moraju prikazati u skladu s njihovim stvarnim sadržajem, a ne samo u skladu sa zakonskim normama. Načelo značajnosti nalaže da financijski izvještaji moraju pružati obrazloženja svih značajnih materijalnih stavki. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

2.3. Računovodstveni standardi i računovodstvene politike

Računovodstvena načela predstavljaju niz pravila i smjernica potrebnih kako bi se računovodstveni podaci obradili i interpretirali što ispravnije. U praktičnoj primjeni, postojala je potreba da se ta načela dalje procesuiraju i razrade kako bi se olakšalo financijsko izvještavanje. Daljnjom razradom računovodstvenih načela dolazimo do računovodstvenih standarda. Velik broj država u razvijenim ekonomijama imaju svoje nacionalne standarde, koji se mogu znatno mijenjati od Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

U ovom dijelu rada pojmovno će se odrediti računovodstveni standardi, i to Međunarodni standardi financijskog izvještavanja i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja. Nakon toga slijedi kratki opis računovodstvenih politika te opis međusobnog odnosa između računovodstvenih pretpostavki, načela, standarda i politika.

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) su daljnja razrada računovodstvenih načela, a nastali su zbog potrebe za relevantnim, usuglašenim i usporedivim financijskim izvještajima. Do 2004. godine, zvali su se Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), nakon čega mijenjaju naziv koji nose i danas. U Hrvatskoj se primjenjuju ovi standardi jer ih je prihvatio Odbor za Međunarodne računovodstvene standarde. Međunarodni računovodstveni standardi predstavljaju kompromis računovodstvenih rješenja različitih zemalja. Oni kao takvi, mogu biti prihvaćeni, kao što je slučaj u Hrvatskoj, ili se prema njima mogu praviti nacionalni računovodstveni standardi. Treba naglasiti da nacionalni računovodstveni standardi ne smiju odstupati od međunarodnih standarda, kako bi financijski izvještaji u različitim zemljama biti usporedivi i svima jasni. Od 1993. do 2005. godine prema

Zakonu o računovodstvu u Hrvatskoj je bilo obvezno koristiti Međunarodne računovodstvene standarde (MRS) kao svoje nacionalne standarde. Od 2005. godine Zakon o računovodstvu propisuje obvezno korištenje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) za sve velike poslovne subjekte i za one subjekte čije vrijednosnice kotiraju na burzi. Mala i srednja poduzeća, ako to žele, mogu koristiti Međunarodne standarde u cijelosti, ili mogu primjenjivati nacionalne standarde koje je donio Odbor za standarde financijskog izvještavanja. (Dražić-Lutitsky i sur., 2010.)

Riječ „međunarodni“ ne uvjetuje da se Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja pridržavaju sve države, tj. da ih primjenjuju na isti način. U većini slučajeva, međunarodni standardi imaju značajan utjecaj na nacionalne standarde, ali postoje i suprotni slučajevi. Primjer toga su američki nacionalni standardi, koji imaju značajan utjecaj na međunarodne standarde. U tablici 2.1. su navedeni svi međunarodni standardi koji se primjenjuju u Hrvatskoj.

Tablica 2.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

Standard	Opis
MSFI 1	Prva primjena Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja
MSFI 2	Isplate s temelja dionica
MSFI 3	Poslovna spajanja
MSFI 4	Ugovori o osnivanju
MSFI 5	Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
MRS 1	Prezentiranje financijskih izvještaja
MRS 2	Zalihe
MRS 7	Izvještaj o novčanom toku
MRS 8	Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške
MRS 10	Događaji nakon datuma bilance
MRS 11	Ugovori o izgradnji
MRS 12	Porez na dobit
MRS 14	Izvještavanje po segmentu
MRS 16	Nekretnine, postrojenja i oprema
MRS 17	Najmovi
MRS 18	Prihodi
MRS 19	Primanja zaposlenih
MRS 20	Računovodstvo državnih potpora i objavljivanje državnih pomoći
MRS 21	Učinci promjena tečaja stranih valuta
MRS 23	Troškovi posudbe
MRS 24	Objavljivanje povezanih stranaka
MRS 26	Računovodstvo i izvještavanje planova mirovinskih primanja
MRS 27	Konsolidirani i odvojeni financijski izvještaji
MRS 28	Ulaganja u pridružena društva
MRS 29	Financijsko izvješćivanje u hiperinflacijskim privredama
MRS 30	Objavljivanje u financijskim izvještajima banaka i sl. financijskih institucija
MRS 31	Udjeli u zajedničkim pothvatima
MRS 32	Financijski instrumenti: objavljivanje i prezentiranje
MRS 33	Zarade po dionici
MRS 34	Financijska izvješćivanja za razdoblja tijekom godine

Izvor: Autoričin rad

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja

„Hrvatski standardi financijskog izvještavanja su računovodstvena načela i pravila koja primjenjuje računovodstvena struka, a koriste se kod sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja. U Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja naznačene su temeljne koncepcije na kojima počiva sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja.“ (Abramović i sur., 2008, str. 10).

Svrha Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja je:

- Propisati pravila za izradu i prezentiranje financijskih izvještaja
- Reguliranje pravila pomoću kojih revizori mogu donijeti mišljenje jesu li financijski izvještaji u skladu s HSFI
- Olakšano korištenje i tumačenje podataka iz financijskih izvještaja od strane korisnika

Glavni ciljevi HSFI-a su da financijski izvještaji pruže istinite i jasne podatke o financijskoj uspješnosti i financijskom položaju poslovnog subjekta te da na temelju takvih izvještaja vanjski korisnici mogu donijeti ispravnu poslovnu odluku u vezi s promatranim poslovnim subjektom. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja predstavljaju pojednostavljenu verziju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja te su stvoreni na temelju MSFI-a.

Na prijedlog Ministra financija i na temelju Zakona o računovodstvu, 01. siječnja 2008. godine osnovan je Odbor za standarde financijskog izvještavanja koji se sastoji od devet članova s mandatima od pet godina. Zadaća ovog odbora je prevođenje Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i donošenje, objava i objašnjavanje Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.

Hrvatski standardi financijskog izvještavanja namijenjeni su malim i srednjim poslovnim subjektima. S obzirom da su nastali na temelju Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja te na temelju direktiva Europske unije, ovisni su o njima. Bilo kakva izmjena na međunarodnoj razini, morat će se provesti i na nacionalnim standardima. (Abramović i sur., 2008.)

Trenutno je javno objavljeno 17 Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, koji se u tablici 2.2. mogu i vidjeti.

Tablica 2.2. Popis Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja

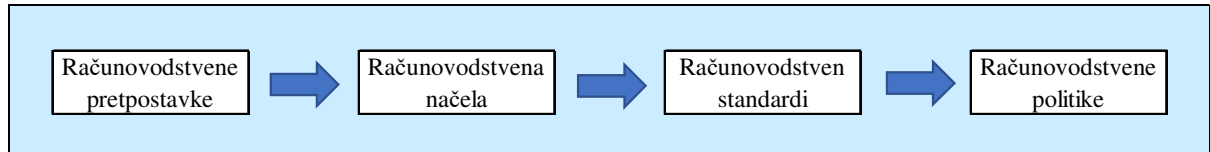
Standard	Opis
HSFI 1	Financijski izvještaji
HSFI 2	Konsolidirani financijski izvještaji
HSFI 3	Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške
HSFI 4	Događaji nakon datuma bilance
HSFI 5	Dugotrajna nematerijalna imovina
HSFI 6	Dugotrajna materijalna imovina
HSFI 7	Ulaganja u nekretnine
HSFI 8	Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja
HSFI 9	Financijska imovina
HSFI 10	Zalihe
HSFI 11	Potraživanja
HSFI 12	Kapital
HSFI 13	Obveze
HSFI 14	Vremenska razgraničenja
HSFI 15	Prihodi
HSFI 16	Rashodi
HSFI 17	Poljoprivreda

Izvor: Autoričin rad

Računovodstvene politike

Računovodstvene politike predstavljaju specifična načela koja poslovni subjekti primjenjuju u sastavljanju i objavljivanju financijskih izvještaja. Računovodstvene politike su definirane postojećim standardom MRS 8 te na nacionalnoj razini standardom HSFI 3. Na temelju računovodstvenih pretpostavki, načela i standarda, stvaraju se računovodstvene politike. Odnos navedenih pojmova može se vidjeti u Slici 2.1.

Slika 2.1. Odnos računovodstvenih pretpostavki, načela, standarda i politika

Izvor: Autoričin rad

Iz Slike 2.1. se jasno može vidjeti kako su navedeni pojmovi međusobno povezani i kako utječu jedan na drugog. Računovodstvene politike će se detaljnije obraditi u poglavljima koja slijede.

3. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

„Financijska analiza uključuje korištenje različitih financijskih izvještaja. Ti izvještaji imaju nekoliko funkcija. Prvo, bilanca prikazuje imovinu, obveze i dionički kapital poduzeća u određenom trenutku, obično na kraju godine ili tromjesečja. Račun dobiti i gubitka prikazuje prihode i rashode poduzeća tijekom određenog razdoblja, opet obično za jednu godinu ili tromjesečje.“ (Van Horne i Wachowicz Jr., 2014, str. 128)

Financijski izvještaji su finalni proizvod računovodstva te su primarno namijenjeni vanjskim korisnicima. Vanjski korisnici mogu biti: dobavljači, vjerovnici, sadašnji i potencijalni ulagači, kupci, burza i ostali. Upravo iz razloga što se financijski izvještaji koriste u tako velikom broju, vrlo je važno da budu napisani prema jasno definiranoj strukturi. Moraju biti usporedivi, vjerodostojni te da ih korisnici mogu kontrolirati. Financijski izvještaji moraju poštivati osnovna računovodstvena načela i standarde, moraju biti objektivni i pouzdani. Ministarstvo financija, na prijedlog Odbora donosi strukturu i sadržaj temeljnih financijskih izvještaja, koji su objavljeni u Zakonu o računovodstvu čl. 15 stavak 4.

Glavni cilj financijskih izvještaja je pružiti korisnicima sve potrebne informacije o financijskom položaju poduzeća, radi donošenja ispravnih poslovnih odluka. Pozicije temeljnih financijskih izvještaja su jedinstvene, što znači da su zakoni jednaki za poduzetnike koji primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja kao i za one koji koriste Hrvatske standarde financijskog izvještavanja.

Zakonski je propisano da poduzetnici moraju dostaviti financijske izvještaje (ako su ih dužni sastaviti) Financijskoj agenciji kako bi bili javno objavljeni. Mali poduzetnici (klasificirani u skladu s čl. 3. stavak 2.) nemaju zakonsku obvezu financijske izvještaje dostaviti Financijskoj agenciji.

Prema Zakonu o računovodstvu, propisana je zakonska obveza sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja. Vrste financijskih izvještaja koje se moraju objaviti zavise o veličini poslovnog subjekta, a mogu biti:

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom toku
- Izvještaj o promjeni glavnice
- Bilješke uz financijske izvještaje

Svaki financijski izvještaj prikazuje različite financijske kategorije, pa tako bilanca prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala (na određeni dan), račun dobiti i gubitka prikazuje stanje i odnos prihoda, troškova i rashoda, dok izvještaj o novčanom toku prikazuje stanja primki, izdataka te novčani tok.

Financijsko računovodstvo zaduženo je za objavljivanje i kontrolu financijskih izvještaja, pa se da zaključiti kako je taj odjel računovodstva orijentiran vanjskim korisnicima. Jedna od važnijih karakteristika financijskih izvještaja, je ta da se oni sastavljaju na temelju troška nabave uz primjenu obračunske osnove. Prema tome, događaj se knjigovodstveno provede tek onda kada je stvarno nastao, bez obzira kad je izvršena uplata ili isplata. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Osim temeljnih financijskih izvještaja, koji su navedeni i koji su većinski namijenjeni vanjskim korisnicima, računovodstvo može davati dodatne informacije unutarnjim korisnicima. Interni korisnici mogu biti uprava ili menadžment te zaposlenici. Takvi izvještaji ne moraju imati jasno definiranu strukturu, nigdje se ne moraju objaviti te isključivo služe internoj analizi poslovanja. To znači da nisu sastavljeni zato jer to nalaže Zakon o računovodstvu, niti su ti izvještaji stvoreni prema načelima i standardima. Takvi izvještaji su rezultat upravljačkog računovodstva, a stvorili su se iz potrebe donošenja poslovnih odluka na temelju jasno definiranih parametara. U većim poslovnim subjektima, gdje postoji više poslovnica, poduzeća-kćeri i slično, ova vrsta interne kontrole je od presudne važnosti i najviše dolazi do izražaja. U nastavku slijedi opis temeljnih financijskih izvještaja.

3.1. Bilanca

Bilanca je sustavni pregled imovine, kapitala i obveza na određen datum. Preduvjet poslovanja poduzetnika je posjedovanje imovine i odgovarajućih izvora za tu imovinu. Poslovni događaji koji se tiču promjena kod imovine, obveza i kapitala bilježe se u kontima glavne knjige. Da nije tako, bilanca bi se mogla stvarati kad god nastane određena poslovna promjena. Bilancu ne bi imalo smisla tako često sastavljati pa se ona sastavlja u većim vremenskim razmacima, najčešće godina dana. Bilancom poduzetnik prati trenutno stanje poslovanja. Prema HSM 1, u bilanci se da iščitati financijski položaj poduzeća na koji utječu ekonomski resursi. Pomoću ovog financijskog izvještaja moguće je izračunati različite pokazatelje, kao što su: likvidnost, tekuća likvidnost, solventnost...

Najvažnije obilježje bilance je bilančna ravnoteža. Ravnoteža se stvara zato što se imovina promatra iz dvije perspektive. U aktivi se imovina razvrstava prema njenoj stvarnoj funkciji, dok se u pasivi razvrstava prema funkciji koja je toj imovini namijenjena i prema izvoru imovine. Prema tome, vrijednost aktive uvijek mora biti jednaka pasivi. Pasiva služi kao kontrolni dio aktive. Dolazimo do osnovnog pravila bilance koje glasi:

$$\text{AKTIVA} = \text{PASIVA}$$
$$\text{IMOVINA} = \text{OBVEZE} + \text{KAPITAL}$$

Prema ovom, unutar aktive je navedena imovina, a unutar pasive su navedeni obveze i kapital koji čine izvor financiranja imovine poslovnog subjekta. Aktiva predstavlja knjigovodstveni pojam, koji po svojim karakteristikama najviše odgovara opisu imovine. Međutim, aktiva se osim imovine može sastojati i od imovine koja više nije imovina. Imovina predstavlja resurse kojima poduzetnik raspolaže u određenom trenutku, a vezi s tom imovinom se javljaju i novčani i robni tokovi. Pasiva se sastoji od kapitala i obveza. Ona predstavlja izvor financiranja imovine, odnosno njeno porijeklo. Kapital je za poduzetnika ostatak imovine nakon odbitka obveza. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

U poslovanju je općepoznato da je gospodarska aktivnost vrlo dinamična i sklona promjenama. Svaka promjena koja nastane u poslovanju se ne bilježi u bilanci, nego se bilancom predstavlja stanje u određenom trenutku. Sve poslovne promjene bilježe se i vode u poslovnim knjigama. Dakle, bilanca i glavna knjiga⁵ su usko vezane te bilanca ovisi o rezultatima promjena koji su evidentirani u kontima glavne knjige. Bilanca evidentira stanje poslovanja (statičan dokument), dok glavna knjiga bilježi svaku nastalu poslovnu promjenu (dinamičan dokument). U trenutku sastavljanja bilance postoji potpuna podudarnost bilance i glavne knjige, jer su tada sve promjene ažurirane i provedene u bilancu – prepisane iz glavne knjige. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Pri sastavljanju bilance, potrebno je napraviti inventuru – popis imovine i obveza. Inventura služi da bi se knjigovodstvena stanja prekontrolirala i uskladila sa stvarnim stanjem. Nakon toga, bilanca se piše na temelji glavne knjige. Stanja bilance na kraju godine postaju početna stanja iduće godine.

⁵ Glavna knjiga predstavlja dokument koji sadrži sažetke konta koje koristi društvo. Sve transakcije poslovnog subjekta sadržane su u ovom dokumentu.

Bilanca se može sastaviti prema sljedećim kategorijama:

- Likvidnost
- Sigurnost
- Ročnost

Prema likvidnosti, bilanca se može sastavljati prema opadajućoj i rastućoj likvidnosti. U Americi se bilančne pozicije u aktivi unose prema kriteriju opadajuće likvidnosti, a u pasivi prema rastućoj ročnosti. U Europi se stavke iz aktive unose prema kriteriju rastuće likvidnosti, a stavke iz pasive prema kriteriju opadajuće ročnosti. Model rastuće likvidnosti primjenjuje se i u Republici Hrvatskoj. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010.)

Zakonska obveza poduzetnika je da jednom godišnje sastavi i objavi bilancu. Ako ju sastavlja više puta godišnje, to je onda isključivo za internu primjenu te tada bilanca ne mora biti napisana prema računovodstvenim standardima i zakonima.

Bilančne pozicije

Kao što je već rečeno, bilanca se sastoji od aktive i pasive, a te dvije skupine uvijek moraju biti u ravnoteži pri objavljivanju dokumenta. Aktiva bilance se sastoji od sljedećih bilančnih pozicija:

- Potraživanja za upisani a ne uplaćeni kapital
- Dugotrajna imovina
- Kratkotrajna imovina
- Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi
- Gubitak iznad visine kapitala

Potraživanja za upisani a ne uplaćeni kapital se može pojaviti u slučaju emitiranja i prodaje dionica kod dioničkih društava.

Glavne karakteristike dugotrajne imovine su da im je vijek trajanja duži od godinu dana te se koristi u periodu dužem od godinu dana. Ona se može javiti u sljedećim oblicima: nematerijalna imovina, materijalna imovina financijska imovina i dugotrajna potraživanja.

Dugotrajna nematerijalna imovina se može javiti u sljedećim oblicima: izdaci za razvoj, software, goodwill, patenti, licence, razne dozvole itd. Glavno obilježje nematerijalne imovine je to što je ta imovina neopipljiva te joj je teško odrediti vijek trajanja.

Dugotrajna materijalna imovina se javlja u materijalnom obliku te ima vijek trajanja duži od godinu dana. Materijalnu imovinu možemo podijeliti prema kategoriji podliježe li obračunu amortizacije ili ne.

Dugotrajna financijska imovina može biti: dugoročni vrijednosni papiri u tuzemstvu ili inozemstvu, dugoročni krediti povezanim društvima, dugoročni depoziti kod banaka, udjeli u kapitalu i dobiti i tako dalje. Ona predstavlja dugoročna ulaganja kod drugih poslovnih subjekata radi ostvarivanja dobiti. Dugotrajna potraživanja predstavljaju potraživanja s rokom dužim od godinu dana.

Kratkotrajna imovina je ona imovina čiji je vijek trajanja kraći od godinu dana. Dijelimo ju na: zalihe, potraživanja, financijsku imovinu i novac. Zalihe predstavljaju materijalni oblik kratkotrajne imovine, a dijelimo ih na: sirovine i materijal, proizvodnja u tijeku, gotovi proizvodi, trgovačka roba, predujmovi itd. Potraživanja su se već javila u obliku dugotrajne imovine, a mogu biti i kratkotrajna – u slučaju da im je vijek naplate potraživanja kraći od godinu dana. Kratkotrajna financijska imovina je imovina kratkog vijeka, odnosno brzo je unovčiva. Sastoji se od: depozita, kaucija, vrijednosnih papira i drugih. Novac je najlikvidnija stavka kratkotrajne imovine. Novac može biti: žiro-račun, devizni račun, akreditivi.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi su troškovi koji su unaprijed plaćeni te izdaci budućeg razdoblja.

Zadnja pozicija aktive čini gubitak iznad visine kapitala. Ova stavka se u bilanci popunjava onda kada na kraju poslovne godine poduzeće bilježi gubitak koji je veći od ukupnog kapitala.

Pasiva bilance čini izvor financiranja imovine poslovnog subjekta. Unutar pasiva se nalaze iduće bilančne pozicije:

- Kapital i rezerve
- Rezerviranja
- Dugoročne obveze
- Kratkoročne obveze
- Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja

Kapital se sastoji od: upisanog kapitala, kapitalnih rezervi, rezervi iz dobiti, zadržane dobiti ili prenesenog gubitka i dobiti ili gubitka tekuće godine. Pojednostavljeno, iz osnovne bilančne formule, dolazimo do zaključka da je kapital jednak razlici između imovine i obveza.

Rezerviranja nastaju onda kada se procijene mogući troškovi koji bi mogli nastati u narednom periodu, te se na temelju tih procjena stvaraju obveze. Rezerviranja mogu biti za: mirovinska osiguranja i slično, za poreze i doprinose.

Dugoročne obveze predstavljaju one obveze koje će biti podmirene u roku dužem od godinu dana. Dugoročne obveze mogu biti sljedeće: obveze prema dobavljačima, obveze za predujmove, obveze prema povezanim društvima, odgođene porezne obveze.

Kratkoročne obveze su one obveze za koje se očekuje da će biti podmirene u periodu kraćem od godinu dana. One mogu biti: obveze prema povezanim društvima, obveze za predujmove, obveze prema zaposlenicima, obveze prema kreditnim institucijama...

Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja predstavljaju obračunate troškove koji su prethodili izdatku i prihode budućeg razdoblja.

Na kraju aktive i pasive, moguće je dodati izvanbilančne zapise, na kojima se prikazuju stavke izvanbilančne evidencije.

3.2. Račun dobiti i gubitka

„Račun dobiti i gubitka ili izvještaj o dobiti jedan je od temeljnih financijskih izvještaja opće namjene koji pruža informacije o uspješnosti poduzetnika raznim korisnicima prilikom donošenja poslovnih odluka.“ (Abramović i sur., 2008, str. 58)

Dok bilanca predstavlja financijski izvještaj koji daje pregled stanja imovine, obveza i kapitala, račun dobiti i gubitka predstavlja financijski izvještaj koji sadrži prihode, rashode, dobit ili gubitak, ostvarene tijekom obračunskog razdoblja. Može se zaključiti kako su bilanca i Račun dobiti i gubitka izravno povezani (npr. promjena stanja imovine direktno utječe na poslovne prihode ili rashode).

Pomoću RDG-a se određuje poslovni rezultat koji je ostvario poslovni subjekt. Račun dobiti i gubitka mora imati prikazan poslovni rezultat koji je iskazan prema fer vrijednosti i mora biti istinito prezentiran. Da bi to bilo moguće, moraju se zadovoljiti uvjeti u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, te kod malih poduzeća, u skladu s

Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Potrebno odabrati odgovarajuću računovodstvenu politiku na području prihoda, rashoda, a samim time i dobiti i gubitka. Prema načelu realizacije, prihodi i rashodi evidentiraju se u trenutku kada se poslovni događaj dogodio, bez obzira na naplatu, odnosno isplatu te se ovo načelo primjenjuje u ovom financijskom izvještaju.

Prihod je povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja. Prema HSFI 15, prihodi se priznaju i predmet su evidentiranja u knjigovodstvu kada se mogu izmjeriti i kada se može očekivati njegova skora naplata. Rashod predstavlja smanjenje ekonomske koristi u obračunskom razdoblju, te se bilježi u financijske izvještaje u trenutku nastanka događaja. Dobit predstavlja povećanje ekonomske koristi, koje za posljedicu ima povećanje imovine i smanjenje obveza. Gubitak predstavlja smanjenje ekonomske koristi.

U Republici Hrvatskoj je propisana zakonska obveza sastavljanja RDG-a svakih godinu dana, ali je moguće ovaj izvještaj sastavljati i češće, za interne potrebe poslovnog subjekta. U tom slučaju, RDG ne mora biti standardiziran.

Struktura RDG -a

Dokument na temelju kojeg se sastavlja RDG je račun glavne knjige. Na njemu se evidentiraju različite vrste prihoda i rashoda. Ukoliko su prihodi veći od rashoda, poslovni subjekt ostvaruje dobit. U suprotnom, ako su rashodi veći od prihoda, poslovni subjekt bilježi gubitak.

Prilikom sastavljanja računa dobiti i gubitka, važno je pridržavati se odredaba MSFI i MRS, te ako se radi o malim poduzećima, HSFI 15 i HSFI 16. U ovaj financijski izvještaj se prema zakonu unose podaci za tekuću i prethodnu godinu.

U računu dobiti i gubitka, rezultati se mogu utvrditi pomoću dvije metode:

- Metoda ukupnih troškova
- Metoda troškova prodanih proizvoda.

Po metodi ukupnih troškova dobit ili gubitak se utvrđuje na temelju prihoda i rashoda koji su nastali u istom obračunskom razdoblju, a ova metoda izvodi se prema neto i bruto principu. Neto princip ove metode primjenjuje se u Hrvatskoj. Rashodi su ustanovljeni na temelju prirodnih vrsta troškova. Ti troškovi se svode na rashode razdoblja uz pomoć pozicije promjena

vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda. Bruto princip je manje korišten, a prema ovom principu trošak je korigiran za razliku vrijednosti konačne vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda.

Unutar RDG-a nalaze se iduće pozicije:

- Poslovni prihodi
- Poslovni rashodi
- Financijski prihodi
- Financijski rashodi
- Izvanredni prihodi
- Izvanredni rashodi
- Dobit prije oporezivanja
- Porez na dobit
- Porez nakon oporezivanja

Poslovni prihodi nastaju prodajom gotovih proizvoda, trgovačke robe ili pružanjem usluga poslovnog subjekta. Poslovni rashodi predstavljaju sve rashode koji su nastali od tekućeg poslovanja poduzeća. Mogu biti: troškovi proizvodnje, troškovi plaća, administrativni troškovi i drugi.

Financijski prihodi nastaju onda kada poslovni subjekt ulaže višak novčanih sredstava u svrhu ostvarivanja dobiti, a javljaju se u obliku prihoda od kamata, prihoda od dividendi itd. Financijski rashodi nastaju prilikom korištenja financijskih sredstava poduzeća, a mogu biti: negativne tečajne razlike, dugoročna financijska ulaganja i drugi oblici.

Izvanredni prihodi su neplanirani prihodi poslovnog subjekta, a mogu nastati uslijed povećanja imovine, naplaćivanja otpisanih potraživanja itd. Izvanredni rashodi su svi neočekivani rashodi poslovnog subjekta, a mogu biti: inventurni manjkovi, otpis potraživanja.

U tablici 3.1. mogu se vidjeti sve pozicije RDG-a te kako te pozicije utječu jedna na drugu.

Tablica 3.1. Prikaz RDG-a

Br.	Opis
1.	POSLOVNI PRIHODI
2.	POSLOVNI RASHODI
3.	FINANCIJSKI PRIHODI
4.	FINANCIJSKI RASHODI
5.	IZVANREDNI PRIHODI
6.	IZVANREDNI RASHODI
7.	UKUPNI PRIHODI (1 + 3 + 5)
8.	UKUPNI RASHODI (2 + 4 + 6)
9.	DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (7 – 8)
10.	POREZ NA DOBIT (9 * stopa poreza na dobit)
11.	DOBIT ILI GUBITAK NAKON OPOREZIVANJA

Izvor: Autoričin rad

3.3. Izvještaj o novčanom toku

„Izvještaj o novčanom toku pruža informacije o novčanim primicima i novčanim izdacima tijekom obračunskog razdoblja te stanju novca i novčanih ekvivalenata na kraju i na početku obračunskog razdoblja.“ (Dražić-Lutilsky i sur., 2010, str. 83.)

Na temelju izvještaja o novčanom toku, ocjenjuje se aktivnost poslovnog subjekta te se lako može procijeniti likvidnost, odnosno nelikvidnost subjekta. Svrha ovog financijskog izvještaja je osigurati korisniku informacije o izvoru i korištenju novčanih sredstava subjekta.

Kategorije koje se analiziraju unutar ovog financijskog izvještaja su novac i novčani ekvivalenti. Prema HSFI 1, novac se javlja u obliku novca u blagajni i potraživanja depozita, a novčani ekvivalenti se javljaju u obliku visoko likvidnih ulaganja (rok dospijeca ulaganja do 3 mjeseca) koja se lako i brzo mogu konvertirati u novčane iznose, bez značajnog rizika.

Prema MRS 7, izvještaj o novčanom toku moguće je sastaviti prema direktnoj i indirektnoj metodi, obje metode su dozvoljene te se u Hrvatskoj više primjenjuje indirektna metoda. U direktnoj metodi nalaze se skupine bruto novčanih primitaka i izdataka, te se razlikom utvrđuje

povećanje ili smanjenje novca i novčanih ekvivalenata. Izvor podataka za izvještaj o novčanom po direktnoj metoda čini računovodstvena evidencija poslovnog subjekta te usklađivanje prihoda, rashoda i ostalih stavaka RDG-a. Neto novčani tokovi poslovnih aktivnosti prema indirektnoj metodi utvrđuju se usklađivanjem neto dobiti ili gubitka.

Važna razlika između bilance, RDG-a i izvještaja u novčanom toku je ta što se podaci u bilanci i RDG-u bilježe i obračunavaju u trenutku nastanka poslovnog događaja, dok se podaci u izvještaju o novčanom toku bilježe i obračunavaju u trenutku naplate ili isplate. Prema tome, iznosi prihoda i rashoda se znaju znatno razlikovati od iznosa primitaka i izdataka.

Vrste novčanih tokova

Kao što se iz naziva može zaključiti, predmet izvještaja o novčanom toku jesu novčani tokovi poduzeća, a oni mogu biti:

- Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti
- Novčani tokovi od investicijskih aktivnosti
- Novčani tokovi od financijskih aktivnosti

Novčani tokovi od poslovne aktivnosti se sastoje od poslovnih primitaka i poslovnih izdataka. Poslovne aktivnosti čine najznačajnije aktivnosti poslovnog subjekta radi stvaranja dobiti. Poslovni novčani primici mogu biti: primici od prodaje roba, proizvoda i pružanja usluga, primici od provizija. Poslovni novčani izdaci mogu biti: isplate za isporučenu robu dobavljačima, isplate plaća zaposlenicima...

Novčani tokovi od investicijske aktivnosti se sastoje od investicijskih primitaka i izdataka. Investicijske aktivnosti su aktivnosti nabavljanja i prodaje dugotrajne imovine i drugih ulaganja. Financijski novčani primici mogu biti: primici od otplata predujmova, primici od prodaje glavnice ili dužničkih instrumenata, primici od prodaje nekretnina, postrojenja itd. Financijski novčani izdaci mogu biti: isplate prilikom kupnje nekretnina, postrojenja i opreme, isplate za stjecanje dužničkih instrumenata i glavnice, isplate za terminske ugovore.

Novčani tokovi od financijskih aktivnosti su svi primici i izdaci koji su proizašli iz financijskih aktivnosti. Financijski novčani primici mogu biti: primici od izdanih dionica, primici od zajmova, pozajmica. Financijski novčani izdaci mogu biti: isplate vlasnicima dionica poduzeća, isplate posuđenog novca i ostali. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Prema zakonu o računovodstvu, obveznici izrade izvještaja su veliki i srednji poslovni subjekti. Izvještaj mogu sastaviti po direktnoj ili indirektnoj metodi po jasno definiranoj strukturi.

3.4. Izvještaj o promjeni glavnice

„Promjene u kapitalu koje su se dogodile između dva datuma bilance, najčešće između tekuće i prethodne godine, ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala koje se dogodi u toku promatranog razdoblja. Ovaj izvještaj pokazuje promjene koje su nastale na svim dijelovima kapitala.“ (Abramović i sur., 2008, str. 63.)

U ovaj izvještaj se navode sve promjene koje utječu na povećanje ili smanjenje glavnice, bile one rezultat pozitivnog poslovanja ili kao posljedica revalorizacije.

Dio izvještaja sadrži elemente koji direktno utječu na glavnicu, putem računa dobiti i gubitka. Međutim, kapital se, osim putem dobiti, može promijeniti i usklađivanjem knjigovodstvene vrijednosti imovine s tržišnom (fer) vrijednosti. Usklađivanjem vrijednosti imovine stvaraju se revalorizacijske rezerve. (Abramović i sur., 2008.)

Revalorizacija je ponovno procjenjivanje vrijednosti valute, imovine, obveza, glavnice, prihoda i rashoda. Revalorizacija postrojenja i opreme te nekretnina se provodi prema MRS 16, dok se revalorizacija nematerijalne imovine provodi prema MRS 39. Kod revalorizacije financijske imovine se ne stvaraju revalorizacijske rezerve ili višak, nego se promjena evidentira izravno u glavnici. U tablici se mogu vidjeti sve stavke koje su predmet ovog financijskog izvještaja.

Tablica 3.2. Pozicije izvještaja o promjeni glavnice

Br.	Opis
1.	Upisani kapital
2.	Kapitalne rezerve
3.	Rezerve iz dobiti
4.	Zadržana dobit ili preneseni gubitak
5.	Dobit ili gubitak tekuće godine
6.	Revalorizacija dugotrajne materijalne imovine
7.	Revalorizacija nematerijalne imovine
8.	Revalorizacija financijske imovine raspoložive za prodaju
9.	Ostala revalorizacija
10.	Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemno poslovanje
11.	Tekući i odgođeni porezi
12.	Zaštita novčanog tijeka
13.	Promjene računovodstvenih politika
14.	Ispravak značajnih pogrešaka prethodnog razdoblja
15.	Ostale promjene kapitala
16.	Ukupno povećanje ili smanjenje kapitala

Izvor: Autoričin rad

3.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje predstavljaju sve dodatne informacije koje nisu bile navedene u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjeni glavnice i izvještaju o novčanom toku.

Poduzetnici koji su obvezni primjenjivati Međunarodne standarde financijskog izvještavanja, bilješke moraju voditi prema istima. Mali i srednji poslovni subjekti bilješke uz financijske izvještaje vode prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

Svrha bilježaka je da pružaju informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja, da objave informacije koje nisu navedene u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanom toku i izvještaju o promjeni glavnice (ali su važne za njihovo shvaćanje) te da objave potrebne informacije prema MSFI ili HSFI.

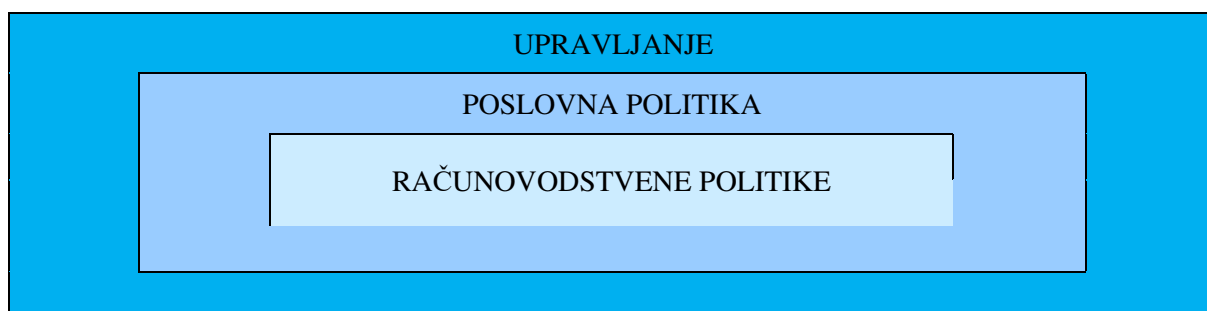
Poduzetnici koji primjenjuju nacionalne standarde HSFI, u bilješkama objavljuju izjavu o njihovoj primjeni i sukladnosti, kao i primjenu računovodstvenih politika.

4. TEORIJSKO ODREĐENJE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

„Postojećim standardom MRS 8, računovodstvene politike definirane su kao specifična načela koja poduzeće primjenjuje u sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja.“ (Mrša i Čičak, 2016, str. 259). Prije odabira računovodstvenih politika, strateški menadžment mora odrediti poslovnu politiku poduzeća.

Menadžment se može definirati kao proces rada s drugima i pomoću drugih sa svrhom ostvarivanja ciljeva poduzeća u promjenjivoj okolini uz upotrebu ograničenih resursa, dok strateški menadžment predstavlja skup poslovnih odluka i pothvata koji određuju dugoročne karakteristike poduzeća. Strateški menadžment se bavi određivanjem misije, vizije, ciljeva poduzeća, strategije, politika i smjernica za poslovno ponašanje. Odabirom odgovarajuće poslovne politike, poduzeće je u mogućnosti donijeti odluku o korištenju računovodstvenih politika. Na Slici 4.1. se može uočiti odnos između poslovnih i računovodstvenih politika.

Slika 4.1. Odnos poslovne i računovodstvene politike

Izvor: Autoričin rad

Na temelju Slike 4.1. se lako može zaključiti kako računovodstvene politike predstavljaju instrument ostvarivanja poslovne politike.

Poslovna politika koja se primjenjuje u određenom poduzeću predstavlja osnovu za odlučivanje, određuje stavove menadžmenta o ključnim pitanjima poslovanja. Njome se utvrđuju stavovi, kriteriji i načela prema kojima će se određivati akcije u poslovanju te donositi odluke. Olakšava se kontrola i koordinacija, sprječava odstupanje od planiranih aktivnosti te se pomaže u ostvarivanju ciljeva.

„U okvirima poduzeća politika proizlazi iz strategije i strukture poduzeća i predstavlja smjernice za donošenje poslovnih odluka. Politika organizacije je skup načela i smjernica koje osiguravaju upravljanje i donošenje odluka. Njima se određuje akcija za sva značajnija područja u poduzeću: nabavu, proizvodnju, marketing, financije, istraživanje i razvoj, kadrove i sl. Politikom se postiže koordinacija i kontrola poslovnih aktivnosti, odnosno teži se pravodobnom onemogućavanju odstupanja od zacrtanih aktivnosti koje pridonose ostvarivanju ciljeva ili pravodobnoj korekciji ciljeva i aktivnosti, ako se u realizaciji uočilo da prethodne odluke nisu povoljne.“ (Mencer, 2003, str. 97).

Smatra se da samo visoko razvijena poduzeća imaju jasno definiranu poslovnu politiku jer ju nije jednostavno odrediti. Svi prijedlozi i pothvati koji proizlaze iz poslovne politike su svojevrsan eksperiment, sve dok se pretpostavljeni događaj ne dogodi u skoroj budućnosti. Smatra se da je politika kvalitetno određena ako se događaji ostvare kako je predviđeno te ako nema značajnih odstupanja.

4.1. Pojam i obilježja računovodstvenih politika

„Računovodstvene politike su posebna načela, osnove, dogovori, praksa i pravila koje primjenjuje poduzetnik pri sastavljanju i prezentiranju financijskih izvještaja.“ (Abramović i sur., 2008, str. 147). One predstavljaju važan dio financijskog izvještavanja jer upravo odabir računovodstvenih politika utječe na objavljene informacije o imovini, obvezama, kapitalu, prihodima rashodima, dobiti i gubitku. Standardi koji definiraju računovodstvene politike su:

- MRS 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške (primjenjuju ga velika poduzeća)
- HSFI 3 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i pogreške (primjenjuju ga mikro, mala i srednja poduzeća)

Odabir računovodstvenih politika predstavlja izbor računovodstvenih postupaka prema računovodstvenim standardima koje poduzeće primjenjuje. Sve što nije dovoljno definirano računovodstvenim standardima (HSFI ili MSFI) ili je ostavljeno na volju poduzetnika se uređuje računovodstvenim politikama.

Pri sastavljanju financijskih izvještaja, poduzeće se mora pridržavati propisanih zakona, a odabir pravilne računovodstvene politike može utjecati na financijski položaj, financijski rezultat i novčane tokove. Računovodstvene politike određuje menadžment, te bi menadžeri na

svim razinama trebali donijeti zaključak o primjeni tih politika kako bi uprava poduzeća mogla donijeti konačnu odluku. Kada se donese odluka o korištenju računovodstvenih politika, treba ih se pridržavati kako bi financijski izvještaji tijekom godina bili usporedivi. Dok menadžment i uprava donose odluku o računovodstvenim politikama, njih provodi računovodstvo te je važno da se financijski izvještaji - uz primjenu odabranih politika, objavljuju držeći se načela objektivnosti. Obveza računovodstva je da predloži ili da inicira korištenje ili izmjenu računovodstvenih politika. (Ramljak, 2011.)

Pojam računovodstvenih politika prvi put se pojavljuje u Sjedinjenim Američkim Državama pedesetih godina. U Hrvatskoj se pojam računovodstvenih politika pojavljuje kasnije, te se uglavnom veže uz primjenu Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja. MRS se u Hrvatskoj primjenjuju od 1993. godine, te naknadno se stvara potreba za korištenjem nacionalnih standarda.

Značaj korištene računovodstvene politike u određenom poslovnom subjektu može biti veći i manji, a ovisi odabranom metodi, vremenskom razdoblju u kojem se provodi politika i o udjelu odabrane pozicije u ukupnoj strukturi imovine, obveza, prihoda ili rashoda. Iz toga proizlazi da je iznimno važno ispravno i fer prikazati sve pozicije u financijskim izvještajima, što je navedeno u MRS 1 – Prezentiranje financijskih izvještaja.

4.2. Područja primjene računovodstvenih politika

„Prijašnji MRS 1 - Objavljivanje računovodstvenih politika detaljno je obrađivao područje računovodstvenih politika, međutim, promijenjeni MRS 1 - Prezentiranje financijskih izvještaja o tome ne govori posebno. S obzirom da ne postoji zaseban MRS koji bi regulirao ovu problematiku, menadžment koristi svoje prosudbe u razvijanju računovodstvenih politika, koje pružaju najkorisnije informacije korisnicima financijskih izvještaja. U tom smislu se kao najznačajnija područja računovodstvenih politika smatraju sljedeća: priznavanje prihoda, poslovna spajanja, načela konsolidacije, zajednički poduhvati, amortizacija materijalne i nematerijalne imovine, kapitalizacija troškova zaduživanja i drugih izdataka, ugovori o izgradnji, ulaganja u nekretnine, financijski instrumenti, najmovi, troškovi istraživanja i razvoja, zalihe, porezi, rezerviranja, određivanje novca i novčanih ekvivalenata, određivanje poslovnih i zemljopisnih segmenata i sl.

Vrlo je važno da se jednom usvojena računovodstvena politika dosljedno primjenjuje što zahtjeva i računovodstvena pretpostavka "dosljednost" prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja koja se očituje u tome da se računovodstvene politike koje usvoji poslovni subjekt trebaju dosljedno primjenjivati iz jednog razdoblja u drugo, radi kontinuiteta i usporedivosti financijskih izvještaja.“ (Ramljak, 2011, str. 5)

Smatra se da ako se primjenjuju računovodstvene pretpostavke, kao i standardi i politike, da će informacije u financijskim izvještajima biti pouzdane i relevantne, a da bi iste informacije bile usporedivo potrebno je dosljedno koristiti odabrane politike. Nedosljednost u primjeni računovodstvenih politika dopuštena je u vanrednim situacijama, kao što su promjena zakona, promjena HSFI ili MSFI, ali i ako bi promjena računovodstvene politike značajno utjecala na financijski rezultat poslovanja poslovnog subjekta.

Područja primjene računovodstvenih politika su sljedeće:

- Dugotrajna imovina i amortizacija
- Zalihe
- Rezerviranja
- Prihodi i otpis potraživanja

4.3. Računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine

Dugotrajna imovina predstavlja značajnu stavku u bilanci te prema tome i računovodstvene politike dugotrajne imovine imaju vrlo važan značaj u iskazivanju financijskog rezultata poslovanja subjekta. Uvjeti za priznavanje troška nabave dugotrajne materijalne imovine su da je imovina mjerljiva i da postoji vjerojatnost buduće ekonomske koristi koja je povezana s nabavom iste imovine. Vodeći se istom logikom, određena dugotrajna materijalna imovina se otuđuje u trenutku kada ne postoji ekonomske koristi i kada joj ističe vijek trajanja, odnosno kada je imovina u potpunosti amortizirana.

Standardi koji reguliraju pravila u svezi s dugotrajnom materijalnom imovinom su MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema i HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina. Više o dugotrajnoj materijalnoj imovini slijedi u poglavlju 5.

Kada se spominju računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine, vrlo je važno znati razlikovati nabavnu vrijednost i naknadno utvrđenu knjigovodstvenu vrijednost. Nabavna vrijednost predstavlja ukupan trošak nabave određene imovine, a u slučaju da je nabavna

vrijednost nepoznata, utvrđuje se fer vrijednost imovine. „Prema točki 9. HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina, fer vrijednost je iznos za koji se neka imovina može razmijeniti ili obveza podmiriti između informiranih nepovezanih stranaka koje su voljne obaviti transakciju.“ (Baica, 2008, str. 38). Pri naknadnom određivanju vrijednosti imovine, prema HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina, vodstvo poslovnog subjekta treba odlučiti koju će računovodstvenu politiku upotrebljavati na ukupnoj skupini dugotrajne materijalne imovine. Zbog usporedivosti informacija u financijskim izvještajima, važno je dosljedno koristiti odabranu politiku. Računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine dijelimo u dvije skupine:

- Model troška
- Model revalorizacije

„Prema točki 30. HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina, nakon početnog priznavanja imovine, poduzetnik može pojedinu dugotrajnu materijalnu imovinu iskazati po njezinu trošku umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja (metoda troška). Prema točki 31. HSFI 6 - Dugotrajna materijalna imovina, alternativno, nakon početnog priznavanja imovine, dugotrajnu materijalnu imovinu čija se fer vrijednost može pouzdano mjeriti poduzetnik može iskazati po revaloriziranom iznosu, koji čini njegova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za kasniji ispravak vrijednosti i kasnije akumulirane gubitke od umanjenja. Revalorizacija se treba provoditi dovoljno redovito tako da se knjigovodstveni iznos značajno ne razlikuje od onog do kojeg bi se došlo utvrđivanjem fer vrijednosti na datum bilance (metoda revalorizacije).“ (Baica, 2008, str. 39).

4.4. Pojmovno određenje amortizacije

Amortizacija predstavlja periodično trošenje vrijednosti dugotrajne imovine tijekom vijeka trajanja koji je zakonski određen.

„Amortizacija izražava istodobno postupno (sukcesivno) smanjenje vrijednosti dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine, ali i postupnu nadoknadu utrošenog dijela vrijednosti te imovine kroz prodaju i naplatu prodanih proizvoda i usluga u čijoj vrijednosti je sadržan i trošak amortizacije.“ (Dražić-Lutilsky i sur., 2010, str. 243)

Obračun amortizacije se provodi prema sljedećim zakonodavnim okvirima:

- HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina
- HSFI 5 – Dugotrajna nematerijalna imovina
- HSFI 7 – Ulaganja u nekretnine
- MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema
- MRS 17 – Najmovi
- MRS 38 – Nematerijalna imovina
- Zakon o porezu na dobit

Zakonom o porezu na dobit propisano je koja vrsta imovine podliježe obračunu amortizacije. Obračun amortizacije počinje onda kada je imovina spremna za uporabu, a kada prođe zadani vijek trajanja i imovina je u potpunosti amortizirana, onda prestaje obračun amortizacije.

Razdoblje amortizacije i osnovica za obračun amortizacije

Zakonski je određeno da sredstva koja podliježu obračunu amortizacije predstavljaju dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu koju poslovni subjekt posjeduje te koristi u svom proizvodnom ciklusu, zatim koju prodaje ili isporučuje ili iznajmljuje. Međutim, najvažnija pretpostavka da bi sredstva podlijegala obračunu amortizacije je da je vijek trajanja duži od godinu dana. Treba napomenuti da zemljišta ne podliježu obračunu amortizacije jer imaju neograničeni vijek trajanja te neke vrste imovine čija se vrijednost ne smanjuje – umjetnine i slično.

Obračun amortizacije vrši se pojedinačno za svaku stavku dugotrajne imovine koju je potrebno amortizirati. Razlog tome je što različita sredstva imaju različit vijek trajanja, a prema tome i različite amortizacijske stope.

Tablica 4.1. Amortizacijske stope

Br.	Vrsta imovine	Stopa
1	Građevinski objekti	5%
2	Brodovi veći od 1000 BRT	5%
3	Osobni automobili	20%
4	Osnovno stado	20%
5	Oprema	25%
6	Dostavna vozila	25%
7	Mehanička oprema	25%
8	Računalna oprema	50%
9	Telekomunikacijska oprema	50%
10	Software	50%
11	Ostala nespomenuta oprema	10%

Izvor: Autoričin rad

U tablici 5.1. mogu se očitati amortizacijske stope za različite vrste imovine koje podliježu procesu amortizacije. Stope se kreću od 5% do 50%, s time da najveću stopu amortizacije, odnosno najkraći vijek trajanja imaju računalna i telekomunikacijska oprema te software. Iznimno se obračun amortizacije vrši skupno, ako sredstva imaju jednaki vijek trajanja s ciljem da se pojednostavi proces obračuna.

Prema MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, prije utvrđivanja vijeka trajanja sredstava, potrebno je obratiti pozornost na sljedeće: koliko će se upotrebljavati određeno sredstvo – fizičko trošenje, očekivano trajanje sredstva koje ovisi o proizvodnim čimbenicima, tehničko starenje koje proizlazi poboljšanja u proizvodnom procesu te valja obratiti pozornost i na zakonska ograničenja (npr. datum isteka najma).

Fizičko trošenje imovine se određuje mjerenjem intenziteta korištenja, na primjer, isti stroj se može dnevno koristiti u jednoj, dvije ili više smjena. Ako se koristi samo u jednoj smjeni, manje se troši te prema tome se može odrediti veći vijek trajanja.

Prilikom obračuna amortizacije je osim vijeka trajanja imovine vrlo bitno znati procijeniti osnovicu za obračun. Osnovica za obračun amortizacije predstavlja bruto knjigovodstvenu vrijednost dugotrajne imovine koja se zasniva na trošku nabave. Trošak nabave predstavlja sve

troškove nastale prilikom kupnje dugotrajne imovine. Osim toga, osnovica može biti i umanjen za ostatak vrijednosti te može biti i revalorizirana vrijednost. (Dražić-Lutilsky i sur., 2010)

Vrste obračuna amortizacije

Vrste obračuna amortizacije, odnosno metode amortizacije predstavljaju računovodstvena rješenja pomoću kojih se nastoji što preciznije odrediti i rasporediti amortizacijske iznose na obračunska razdoblja. Metode amortizacije moguće je podijeliti u dvije osnovne skupine: vremenska metoda i metoda obračuna prema učinku.

Vremenska metoda obračuna amortizacije je najzastupljenija te se zasniva na predviđenom vijeku trajanja dugotrajne imovine. Tri osnovne vrste obračuna amortizacije su:

- Linearna (proporcionalna) metoda
- Degresivna metoda
- Progresivna metoda

Linearna (proporcionalna) metoda je najzastupljenija i najjednostavnija metoda obračuna amortizacije. Kod ove vrste obračuna, dugotrajna imovina se svake godine umanjuje za jednak amortizacijski iznos. Nakon isteka vijeka trajanja, ističe i obveza obračuna amortizacije. Formula za obračun amortizacijske stope kod ove metode je sljedeća:

$$\text{STOPA AMORTIZACIJE} = 100 / \text{VIJEK UPOTREBE},$$

dok je formula za obračun amortizacije:

$$\text{IZNOS AMORTIZACIJE} = \text{OSNOVICA} * \text{STOPA AMORTIZACIJE}.$$

Kod degresivne metode amortizacijske stope u prvim godinama uporabe budu veće u prvim godinama vijeka uporabe, pa se naknadno postepeno smanjuju. Razlog tome je što se ova metoda obračuna zasniva na teoriji da se imovina u početnim godinama uporabe znatno više troši. Postoje dvije vrste obračuna amortizacije degresivnom metodom, a one su:

- Obračun amortizacije primjenom degresivne metode zbroja godina
- Obračun amortizacije primjenom degresivne metode opadajućeg salda

Obračun amortizacije primjenom degresivne metode zbroja godina predstavlja metodu u kojoj su iznosi troška amortizacije u početnim godinama veće, te se postepeno smanjuju. Amortizacijska stopa se donije tako da se u brojnik stavi preostali broj godina vijeka trajanja,

a u nazivnik zbroj svih godina vijeka trajanja. Na primjer, ako je vijek trajanja 4 godine, a potrebno je izračunati stopu za prvu godinu, postupak je sljedeći:

- Brojnik: u prvoj godini preostali broj godina je 4 tako da se u brojnik piše 4.
- Nazivnik: zbroj svih godina je 10 ($1 + 2 + 3 + 4 = 10$)

Dakle, u prvoj godini amortizacijska stopa bi iznosila 40%, nadalje 30%, 20% i 10%. Logično je da bi i trošak amortizacije iz godine u godinu bio sve manji. Ova metoda se najčešće koristi u slučajevima kada se očekuje da će se imovina u početnim godinama znatno više koristiti.

Obračun amortizacije primjenom degresivne metode opadajućeg salda također predstavlja metodu u kojoj se trošak amortizacije iz godine u godinu smanjuje. Prilikom ove vrste obračuna, potrebno je izračunati stopu ubrzane amortizacije, koja je duplo veća od one u linearnom obračunu. Obračun se vrši na način da se ostatak knjigovodstvene vrijednosti imovine množi s stopom ubrzane amortizacije.

Progresivna metoda je suprotna od degresivne, u ovom obračunu su amortizacijske stope na početku korištenja imovine manje nego pri kraju uporabnog vijeka.

Metode obračuna prema učinku temelje se na tome koliko se imovina koristila u određenom periodu. Ovom metodom se procjenjuje koliko će se učinaka proizvesti u obračunskom razdoblju te se zatim utvrđuje iznos amortizacije po jedinici učinka. Amortizacija prema učinku obračunava se na sljedeći način:

$$\text{AMORTIZACIJA PO UČINKU} = \frac{\text{OSNOVICA ZA AMORTIZACIJU}}{\text{PROCIJENJENA KOLIČINA UČINAKA}}$$

$$\text{IZNOS AMORTIZACIJE} = \text{PROIZVEDENA KOLIČINA UČINAKA U RAZDOBLJU} \\ * \text{AMORTIZACIJA PO UČINKU.}$$

Računovodstvena politika amortizacije spada u najvažnije računovodstvene politike. Izbor jedne od navedenih vrsta obračuna amortizacije može znatno promijeniti financijski rezultat poslovanja poduzeća jer se ovom politikom direktno utječe na troškove poslovnog subjekta. Osim na troškove, izbor vrste obračuna amortizacije ima utjecaj i na stanje bilance, odnosno imovine. Druga vrsta računovodstvene politike dugotrajne imovine je metoda revalorizacije, a njeno objašnjenje slijedi u nastavku.

4.5. Pojmovno određenje revalorizacije

Pojam revalorizacija predstavlja ponovno procjenjivanje vrijednosti imovine, obveza, kapitala, valute, prihoda i rashoda. Navedeno je već u ovom radu da financijski izvještaji moraju pružiti istinite i ispravne podatke, a da bi to bilo moguće, povremeno je potrebno izvršiti ponovnu procjenu vrijednosti, a najviše iz razloga promjene vrijednosti valute.

Vrijednost dugotrajne imovine iskazana je u bilanci kroz nabavnu vrijednost imovine. Ta vrijednost može s vremenom postati zastarjela, pa se poduzetnici odlučuju ispraviti tu vrijednost koristeći se metodom revalorizacije. Koliko često će se poduzetnik odlučiti za ovu metodu, ovisi o učestalosti promjena cijena na tržištu. Promjene cijena moraju biti značajne (mora postojati veliko odstupanje između fer vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti) da bi se metoda mogla provoditi.

„Kad se revalorizira pojedina nekretnina, postrojenje i oprema, ispravak vrijednosti na datum revalorizacije tretira se na jedan od sljedećih načina:

- prepravljaju se razmjerno promjeni bruto knjigovodstvenog iznosa imovine tako da je knjigovodstveni iznos imovine nakon revalorizacije jednak njezinom revaloriziranom iznosu. Ova se metoda često koristi kad se imovina revalorizira pomoću indeksa na njegov amortizirajući zamjenski trošak, ili
- isključuje se na teret bruto knjigovodstvenog iznosa imovine, a neto iznos prepravljaju se do revaloriziranog iznosa imovine. Ova se metoda često koristi za zgrade“ (Baica, 2008, str. 39).

U slučaju kada se povećava vrijednost imovine pomoću metode revalorizacije, povećava se stavka dugotrajne materijalne imovine u aktivi, ali isto tako se u pasivi povećava stavka „revalorizacijske rezerve“. U ovom slučaju, revalorizacija se treba priznati kao prihod, ali samo do visine prethodno priznatih rashoda. U slučaju smanjenja vrijednosti imovine, revalorizaciju treba priznati kao rashod, a u bilanci treba teretiti stavku „revalorizacijske rezerve“ do iznosa koji ne prelazi iznos koji postoji kao revalorizacijska rezerva za tu imovinu. Kada je revalorizirana imovina otuđena ili prodana, tada se vrijednost iz „revalorizacijskih rezervi“ može prenijeti u zadržanu dobit.

5. DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA

Imovina trgovačkog društva može se podijeliti u dvije skupine: dugotrajna ili stalna imovina i kratkotrajna ili tekuća imovina. U ovom specijalističkom diplomskom stručnom radu empirijsko istraživanje će se vršiti na temelju dugotrajne materijalne imovine (postrojenje), pa će se u ovom poglavlju rada pobliže objasniti pojam dugotrajne materijalne imovine.

Dugotrajna imovina predstavlja imovinu koja nije namijenjena prodaji, već se ona koristi u poslovnom procesu. Ova vrsta imovine ima rok trajanja duži od godinu dana te se očekuje da će se realizirati u novac u razdoblju dužem od trajanja poslovnog ciklusa poduzeća. Dugotrajna imovina se dugoročno koristi i periodično troši u poslovnom procesu te zbog toga podliježe obračunu amortizacije. Pojam amortizacije će se pobliže pojasniti u nastavku ovog poglavlja i u dijelu empirijskog istraživanja, gdje će se odabrani stroj amortizirati po različitim stopama i revalorizirati kako bi se donio zaključak o utjecaju računovodstvenih politika na poslovni rezultat poslovnog subjekta. (Dražić-Lutinsky i sur., 2010)

Prema Zakonu o računovodstvu, imovina se evidentira prema HSFI ili MSFI (u zavisnosti od veličine poslovnog subjekta) i prema MRS. Prema računovodstvenim standardima, ista vrsta dugotrajne imovine može podlijeći različitim standardima, u ovisnosti koja joj je primarna namjena. Na primjer, jedan poslovni prostor može biti nabavljen iz više razloga:

- Investicijsko ulaganje radi ostvarenja dobiti – iznajmljivanje poslovnog prostora ili prodaja (MRS 40 – Ulaganja u nekretnine)
- Isti poslovni prostor se može prodavati zbog smanjenja obujma poslovanja (MSFI 5 – Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja)
- Poslovni prostor nabavljen radi obavljanja tekućeg poslovanja poslovnog subjekta (MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema)

Dugotrajna imovina se dijeli na: nematerijalnu imovinu, materijalnu imovinu i na financijsku imovinu. U nastavku će se pojmovno odrediti dugotrajna materijalna imovina.

5.1. Pojmovno određenje dugotrajne materijalne imovine

Dugotrajna materijalna imovina predstavlja imovinu koja je u materijalnom obliku te zadržava jednak pojavni oblik duže od godinu dana i neće biti utrošena u proizvodnom ciklusu. Dugotrajna materijalna imovina se evidentira u bilanci te predstavlja značajan dio ukupne

aktive, odnosno imovine poslovnog subjekta. Ova vrsta imovine se koristi u samom poslovanju poduzeća i predstavlja resurse na temelju kojih poslovni subjekt obavlja poslovanje. Prema Zakonu o računovodstvu, dugotrajna materijalna imovina se evidentira prema sljedećim standardima:

- MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema
- HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina.

Poslovni subjekt dugotrajnu materijalnu imovinu može steći na više načina, a neki od načina su kupovina, proizvodnja, razmjena, najam, stjecanje putem potpora i drugo. Na početku nabave dugotrajne imovine (npr. postrojenje), vrijednost nabave stroja se knjiži na konto „Postrojenje u pripremi“, a prilikom nastanka različitih troškova koji su vezani za nabavu istog stroja, svi se troškovi knjiže na isti konto. Na taj način se povećava knjigovodstvena vrijednost stroja, a kada su svi troškovi podmireni, svi nastali troškovi i vrijednost stroja se zbrajaju i knjiže na konto „Postrojenje“. Na taj način se može shvatiti razlika između nabavne vrijednosti stroja i knjigovodstvene vrijednosti istog stroja.

„Dugotrajna materijalna imovina može biti stečena na više načina:

- kupovinom na tržištu
- vlastitom proizvodnjom – izradom
- razmjenom za drugo sredstvo
- financijskim najmom
- kroz državnu potporu
- primljena kao donacija.“ (Dražić-Lutilsky i sur., 2010, str. 222).

Kada se govori o dugotrajnoj materijalnoj imovini, misli se prvenstveno na razna postrojenja i opremu, zemljišta, građevinske objekte (koji se zasebno knjiže od zemljišta na kojem se nalaze), zatim uredska i informatička oprema i ostala oprema.

Zemljišta i šume

Zemljište je jedini oblik dugotrajne materijalne imovine koji ima neograničen vijek trajanja, nepotrošiv je oblik imovine te prema tome ne podliježe obračunu amortizacije. Jedino u slučaju zakupa zemljište ima rok trajanja te dužina trajanja zakupa određuje rok trajanja zemljišta. Zemljišta se prema Zakonu o knjigovodstvu smatraju prirodnim bogatstvom te se njegova uporaba i promet uređuju posebnim zakonima. Zemljišta mogu imati različitu primjenu, te

poslovni subjekti prilikom kupnje moraju voditi računa kakva je primjena za odabrano zemljište. Prema primjeni, zemljišta možemo podijeliti na građevinska zemljišta, poljoprivredna zemljišta i druga. Građevinska zemljišta mogu biti namijenjena prodaji, proizvodnji i drugo. Prema tome, ako se poslovni subjekt bavi proizvodnjom i traži zemljište na kojem bi moglo graditi poslovnu halu, treba tražiti zemljište koje je namijenjeno za industriju (a ne trgovinu). Zemljišta mogu biti stečena u vlasništvo i uzeta u zakup. Prilikom stjecanja, vlasništvo zemljišta se upisuje u zemljišne knjige te se u bilanci poslovnog subjekta evidentira kao dugotrajna materijalna imovina (prirodna bogatstva). Kao što je već spomenuto, građevinsko zemljište se ne amortizira, ali mu se vrijednost može promijeniti korištenjem metode revalorizacije. Tom metodom, vrijednost zemljišta se povećava, a samim time i vrijednost imovine poduzeća, ali se povećava i vrijednost pasive, odnosno stavka revalorizacijske rezerve. Vrijednost zemljišta se povećava zbog usklađivanja vrijednosti zemljišta iskazane u financijskim izvještajima s tržišnom vrijednosti zemljišta.

Građevinski objekti, postrojenja i oprema

Iduća skupina dugotrajne materijalne imovine koja će se u ovom radu spomenuti je građevinski objekti, a zatim i postrojenje i oprema.

Pod pojam građevinski objekti ubrajaju se nekretnine svih namjena, a pod pojam postrojenje i oprema ubrajaju se razni strojevi i postrojenja, uredski i ostali inventar, uredski namještaj te prijevozna sredstva. Prema Zakonu o računovodstvu, računovodstveni standard prema kojem se vode i bilježe ove stavke je MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Kao i kod zemljišta, proces nabave postrojenja, opreme i nekretnina je dugotrajan i kompleksan. Vrijednost postrojenja ili opreme se na početku nabave knjiži na konto „Imovina u pripremi“ te se na isti konto knjiže svi popratni troškovi. Kada je nabava postrojenja dovršena, konto „Imovina u pripremi“ se zatvara te se ukupna vrijednost prenosi na konto „Imovina u upotrebi“.

Ova vrsta dugotrajne materijalne imovine, za razliku od građevinskih zemljišta ima rok trajanja te prema tome podliježe obračunu amortizacije. U nastavku ovog rada će se pojmovno odrediti pojam amortizacije. U ovom specijalističkom diplomskom stručnom radu će se amortizirati i revalorizirati stroj koji je u vlasništvu odabranog poduzeća.

Vozila

Vozila se također ubrajaju u kategoriju dugotrajne materijalne imovine, isključivo ako su namijenjena za potrebe poduzeća. Vozila se dijele na osobne automobile, teretne automobile, kamione, plovila i drugo.

6. POSLOVNI PROFIL ODABRANOG PODUZEĆA

Poslovni subjekt na temelju kojeg će se provesti empirijsko istraživanje je SELECT d.o.o. Odabrano je upravo ovo poduzeće jer je u obiteljskom vlasništvu studentice, proizvodne je djelatnosti te iz tog razloga posjeduju strojeve koji su podložni obračunu amortizacije, što je u ovom radu presudno. Važno je spomenuti da je stroj, koji je presudan u empirijskom istraživanju, u 2019. godini amortiziran po amortizacijskoj stopi od 50%. Dakle, financijska analiza koja slijedi je realno, trenutačno stanje poslovanja. U ovom poglavlju će se navesti općeniti podaci o poduzeću, a nakon toga će se izračunati financijski pokazatelji i prikazati tekuće financijsko stanje poduzeća.

6.1. Općeniti podaci o poduzeću SELECT d.o.o.

SELECT d.o.o. je poduzeće koje se bavi proizvodnjom i montažom PVC stolarije na području Istarske županije. Osnovano je 1999. godine kao obrt, a od 2004. godine počinje poslovati kao društvo s ograničenom odgovornošću te u tom periodu nastaje tvrtka SELECT d.o.o. Vlasnik i direktor poduzeća je Branko Lovrinović koji kontinuirano ulaže sva svoja stečena znanja kako bi stvorio renomirano poduzeće koje nudi proizvode vrhunske kvalitete. Sjedište poduzeća je u Puli, na adresi Štinjanska cesta 185, gdje je ujedno i proizvodni pogon ukupne kvadrature od 500 četvornih metara.

Poduzeće je registrirano u Trgovačkom sudu u Pazinu, prema Zakonu o računovodstva spada u mala poduzeća te ima prijavljen temeljni kapital u iznosu od 1.540.000,00 kuna. U SELECT-u, vlasnik i djelatnici vodili su se uvijek ideologijom da je najkvalitetniji i najispravniji oblik marketinga zadovoljstvo kupaca, te prema tome nisu puno ulagali u marketing, nego su sva raspoloživa sredstva ulagali u razvoj što kvalitetnije usluge i što kvalitetnijeg proizvoda.

Misija poduzeća je proizvodnja i montaža PVC stolarije, a vizija je postati prepoznatljivo i renomirano poduzeće koje nudi svoju široku paletu proizvoda u cijeloj Hrvatskoj i u ostalim zemljama članicama Europske Unije. Svojom prisutnošću na tržištu, poduzeće SELECT d.o.o. želi ostvariti niz zacrtanih ciljeva:

- rast i razvoj poslovanja
- profitabilno i društveno odgovorno poslovanje
- povećavanje proizvodnog pogona s ciljem proširenja proizvodne linije i povećanja palete gotovih proizvoda

- zapošljavanje stručnog i obrazovanog kadra
- fokusiranje na izvoz, ponuda proizvoda ostalim zemljama članicama EU
- usavršavanje proizvodnje, usavršavanje skladišta ulaznih inputa, skladišta poluproizvoda te gotovih proizvoda

Poduzeće se bavi proizvodnjom PVC stolarije te ima u planu u budućnosti proširiti paletu proizvoda te krenuti s proizvodnjom aluminijske stolarije. Glavni dobavljači su renomirana poduzeća koja su svojim dugogodišnjim poslovanjem stekla ugled, a među njima svakako valja spomenuti Deceuninck i Maco. Od lipnja 2020. godine SELECT d.o.o. kreće s proizvodnjom prozorskog sustava Elegant, koji se ističe svojom kvalitetom, ravnim dizajnom i elegancijom. Prozorski sustav Elegant dobitnik je mnogih priznanja i nagrada, a među njima valja spomenuti „Red Dot Design Award“, „German Design Award“, „German Innovation Award 2020“ te je proglašen proizvodom godine u kategoriji „Prozori“. Osim proizvoda vrhunske kvalitete, valja još i spomenuti proizvodni pogon ovog poduzeća. Velika pažnja tijekom dugogodišnjeg poslovanja upravo se posvetila tome. Usavršena je bespapična proizvodnja te se time ubrzao proces proizvodnje te se posluje društveno odgovornije jer se ispis papira sveo na sami minimum. Osim toga, u SELECT-u se kontinuirano ulaže u tehnološki razvoj te tako poduzeće posjeduje i CNC strojeve. U svibnju 2019. godine nabavljen je obradni centar poduzeća Thorwesten Maschinenbau, a upravo taj stroj bit će i tema empirijskog istraživanja ovog rada. Nabavna vrijednost postrojenja, prema kartici dugotrajne imovine koja je priložena na kraju ovog diplomskog rada (Prilog 3.), je 1.133.747,47 kuna. Zakonski je propisan vijek trajanja postrojenjima od 4 godine, pa će se ovaj stroj u empirijskom istraživanju amortizirati na različite načine.

U nastavku slijedi usporedna financijska analiza poduzeća za 2018. i 2019. godinu.

6.2. Financijski pokazatelji poslovanja

Na temelju financijskih izvještaja koji su priloženi na kraju ovog rada, izračunat će se i interpretirati sljedeći pokazatelji financijskih izvještaja:

- pokazatelj likvidnosti (*liquidity ratio*)
- pokazatelj zaduženosti (*leverage ratio*)
- pokazatelj aktivnosti (*activity ratio*)
- pokazatelj profitabilnosti (*profitability ratio*)

Pokazatelji likvidnosti

Prva grupa financijskih pokazatelja poslovanja koja će se provesti je pokazatelj likvidnosti. Likvidnost predstavlja svojstvo imovine da se može pretvoriti u gotov novac za pokriće nastalih obveza. Pokazatelj likvidnosti jedan je od najznačajnijih i najpoznatijih financijskih pokazatelja, ukratko pokazuje koliko je odabrani poslovni subjekt u zadanom periodu likvidan, odnosno, da li je u stanju pokriti svoje tekuće obveze svojom tekućom imovinom. Financijski izvještaj koji će se koristiti prilikom obračuna i interpretacije ovog pokazatelja je bilanca stanja. Pokazatelji likvidnosti upućuju na aktivnosti vodstva poduzeća koje trebaju pravovremeno poduzeti kako ne bi došlo do manjka gotovine na računu, neplaćanja obveza, blokade računa i slično. Pokazatelji likvidnosti koji će se obračunati u ovom radu su sljedeći: koeficijent tekuće likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i neto obrtni kapital.

Formule pokazatelja likvidnosti su sljedeće:

- Koeficijent tekuće likvidnosti = kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
- Koeficijent ubrzane likvidnosti = (novac + potraživanja) / kratkoročne obveze
- Koeficijent trenutne likvidnosti = novac / kratkoročne obveze
- Neto obrtni kapital = kratkotrajna imovina – kratkoročne obveze

U tablici 6.1. prikazani su izračunati pokazatelji likvidnosti za poduzeće SELECT d.o.o. (2018. i 2019. godina).

Tablica 6.1. Pokazatelji likvidnosti

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI			
NAZIV	2018.	2019.	PROMJENA
Koeficijent tekuće likvidnosti	5,1830601	6,3041912	1,1211311
Koeficijent ubrzane likvidnosti	3,3113938	5,111799	1,8004052
Koeficijent trenutne likvidnosti	3,1466396	4,8549625	1,7083229
Neto obrtni kapital	6.620.341,00	7.962.095,00	1.341.754,00

Izvor: Autoričin rad

Nakon proučavanja i detaljne analize bilance odabranog poduzeća, da se zaključiti kako poduzeće posluje iznimno dobro u 2018. i 2019. godini. Poduzeće dugoročnih obveza nema, pa je samim tim izuzetno likvidno, što pokazatelji u tablici 5.1. i upućuju. Koeficijent tekuće likvidnosti je u 2018. godini bio 5,1830601, a u 2019. godini 6,3041912 (preporučeni koeficijent tekuće likvidnosti iznosi 1,5). U 2019. godini poduzeće je ulagalo u novi CNC stroj, a na bilanci se to očitivalo povećanjem imovine. Usprkos tom ulaganju, pokazatelji likvidnosti se nisu poremetili, čak su i bolji u 2019. godini. Na temelju ovih pokazatelja da se zaključiti da je ovo poduzeće spremno za dodatna unapređenja i ulaganja u razvoj.

Pokazatelji zaduženosti

Vrlo važni pokazatelji uspješnosti poslovanja su pokazatelji zaduženosti. Oni prikazuju stupanj zaduženosti poslovnog subjekta te se na temelju ovog pokazatelja može procijeniti koliko je rizično poslovanje subjekta. Financijski izvještaj koji će se koristiti prilikom obračuna ovih pokazatelja je bilanca stanja. Obračunat će se koeficijent zaduženosti i faktor zaduženosti, a formule su sljedeće:

- Koeficijent zaduženosti = ukupne obveze / ukupna imovina
- Faktor zaduženosti = ukupne obveze / (neto dobit + amortizacija)

U nastavku slijedi tablica 6.2. u kojoj su obračunati pokazatelji zaduženosti za poduzeće SELECT d.o.o.

Tablica 6.2. Pokazatelji zaduženosti

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI			
NAZIV	2018.	2019.	PROMJENA
Koeficijent zaduženosti	0,170714	0,140039	-0,030675
Faktor zaduženosti	0,455866	0,327869	-0,127869

Izvor: Autoričin rad

Na temelju izračunatih pokazatelja iz tablice 6.2. može se vrlo brzo zaključiti da se odabrano poduzeće u navedenim godinama nije zaduživalo. U bilanci se može vidjeti da u obje godine dugoročnih obveza nema. U obje godine koeficijent zaduženosti i faktor zaduženosti se smanjuju, što ukazuje na poboljšanje kvalitete poslovanja. Faktor zaduženosti je pokazatelj koji upućuje koliko bi godina trebalo odabranom poslovnom subjektu da uz nepromijenjene uvjete poslovanja podmiri svoje obveze. Smatra se da je poslovni subjekt solventan ako je faktor zaduženosti manji ili jednak 5, dakle dolazi se do zaključka da je ovo poduzeće iznimno solventno jer svoje dospjele obveze može podmiriti u periodu kraćem od godinu dana.

Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju koliko efikasno odabrani poslovni subjekt koristi svoje resurse. Oni pokazuju brzinu obrtaja imovine poduzeća u poslovnom procesu, a izračunava se na način da se promet poduzeća podijeli s prosječnim stanjem. Financijski izvještaji koji se koriste prilikom obračuna ovih pokazatelja su bilanca stanja i račun dobiti i gubitka. Obradit će se sljedeći pokazatelji aktivnosti: koeficijent obrtaja ukupne imovine i koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine. Formule glase:

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine = ukupan prihod / ukupna imovina
- Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine = ukupan prihod / kratkotrajna imovina

Što su spomenuti koeficijenti veći, veća je brzina obrtaja imovine.

Tablica 6.3. Pokazatelji aktivnosti

POKAZATELJI AKTIVNOSTI			
NAZIV	2018.	2019.	PROMJENA
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	1,194499	1,219906	0,025407
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	1,349987	1,381809	0,031822

Izvor: Autoričin rad

Na temelju tablice 6.3. može se vidjeti kako su se koeficijenti obrtaja imovine u 2019. godini povećali, ali je promjena beznačajna. Koeficijent obrtaja ukupne imovine se kreće oko 1,2 u odabranim godinama, što ukazuje da su prihodi u odnosu na imovinu za oko 20% veći. Ovaj pokazatelj ukazuje koliko novčana jedinica imovine poduzeća stvara novčanih jedinica prihoda.

Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti (rentabilnosti) predstavljaju stupanj korištenja postojećih potencijala uspjeha, a dobivaju se na način da se stave u odnos povrat s jedne strane i ulog s druge strane. Općeprihvaćeno je da se ulog može prikazati na više načina, pa logično slijedi da se pokazatelji profitabilnosti također mogu prikazati na više načina. U nastavku slijedi tablica 6.4. u kojoj će se obračunati sljedeći pokazatelji: neto marža profita, bruto marža profita, neto rentabilnost imovine i bruto rentabilnost imovine. Formule za navedene pokazatelje su sljedeće:

- $\text{Neto marža profita} = (\text{dobit nakon oporezivanja} + \text{kamate}) / \text{prihod od prodaje}$
- $\text{Bruto marža profita} = (\text{dobit prije oporezivanja} + \text{kamate}) / \text{ukupni prihodi}$
- $\text{Neto rentabilnost imovine} = (\text{neto dobit} + \text{kamate}) / \text{ukupna imovina}$
- $\text{Bruto rentabilnost imovine} = (\text{bruto dobit} + \text{kamate}) / \text{ukupna imovina}$

Tablica 6.4. Pokazatelji profitabilnosti

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI			
NAZIV	2018.	2019.	PROMJENA
Neto marža profita	0,102922	0,118647	0,015725
Bruto marža profita	0,124502	0,144101	0,019599
Neto rentabilnost imovine	0,119169	0,142726	0,023556
Bruto rentabilnost imovine	0,148718	0,175790	0,027072

Izvor: Autoričin rad

Neto profitna marža prezentira kolika je neto dobit ostvarena od ukupnog posla na tržištu. Ona je u 2018. godini iznosila 0,102922, dok je u 2019. godini iznosila 0,118647, u 2019. se povećala, ali ništa značajno. Bruto marža profita je u 2018. godini iznosila 0,124502, a u 2019. godini 0,144101. Neto rentabilnost imovine je u 2018. godini iznosila 0,119169, a u 2020. godini 0,142726, a bruto rentabilnost imovine je u 2018. i 2019. godini iznosila 0,148718 i 0,175790.

7. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE NA PRIMJERU ODABRANOG PODUZEĆA

Empirijskim istraživanjem u ovom radu želi se doći do zaključka može li se alternativnim računovodstvenim politikama dugotrajne materijalne imovine utjecati na poslovni rezultat. Prilikom ovog istraživanja primijenit će se sljedeći modeli: model troška i model revalorizacije.

7.1. Primjena modela troška

Model troška jedna je od najpoznatijih i najzastupljenijih alternativnih računovodstvenih politika. U ovom poglavlju će se izvesti više vrsta obračuna amortizacije, te usporediti nastali rezultati na ukupnom poslovanju poduzeća. Prva vrsta će biti linearna metoda obračuna amortizacije gdje će se odabrani stroj, čija je kartica dugotrajne imovine priložena na kraju ovog rada (Prilog 3.), amortizirati 4 godine po fiksnoj amortizacijskoj stopi od 25% uz uvjet da su ostali kriteriji poslovanja nepromijenjeni. Druga vrsta obračuna biti će degresivna metoda opadajućeg salda. U ovom obračunu koristi se stopa ubrzane amortizacije, a trošak amortizacije se dobiva umnoškom spomenute stope s ostatkom knjigovodstvene vrijednosti postrojenja. Nadalje slijedi degresivna metoda zbroja godina te na kraju progresivna metoda zbroja godina. U kartici dugotrajne imovine (Prilog 3.) može se vidjeti da je stroj nabavljen u svibnju 2019. godine po nabavnoj vrijednosti od 1.133.747,47 kn, a da mu je trošak amortizacije za prvo razdoblje samo 330.676,35 kn (po amortizacijskoj stopi od 50%). Razlog tome je što se stroj amortizirao za ostatak tekuće godine, od lipnja do prosinca. U ovom radu stroj će se amortizirati uz pretpostavku da je nabavljen početkom godine, radi lakšeg shvaćanja i rasporeda troškova.

Obračun amortizacije linearnom metodom na primjeru poduzeća SELECT d.o.o.

Nabavna vrijednost obradnog centra Thorwesten iznosi 1.133.747,47 kuna, procijenjeni vijek trajanja iznosi 4 godine, a amortizacijska stopa 25% ($100 / 4 \text{ godine} = 25$). U ovom dijelu će se stroj amortizirati linearnom metodom, a u nastavku slijedi tablica 7.1. obračun amortizacije linearnom metodom.

Tablica 7.1. Linearni obračun amortizacije

LINEARNI OBRAČUN AMORTIZACIJE				
GODINA KORIŠTENJA	AMORT. STOPA	TROŠAK AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	KNJIG. VRIJEDNOST
0	-	-	-	1.133.747,47
1	25%	283.436,87	283.436,84	850.310,60
2	25%	283.436,87	566.873,71	566.873,73
3	25%	283.436,87	850.310,58	283.436,86
4	25%	283.436,87	1.133.747,47	0,00
UKUPNO	100%	1.133.747,47		

Izvor: Autoričin rad

Odluči li se poslovni subjekt imovinu amortizirati linearnom metodom, trošak amortizacije u svakoj godini bude isti te u primjeru iz tablice 7.1. amortizacijski trošak svake godine iznosi 283.436,87 kuna. Ukupan iznos troška amortizacije jednak je nabavnoj vrijednosti stroja, tako da se dolazi do zaključka da na kraju četvrtog obračunskog razdoblja knjigovodstvena vrijednost stroja iznosi 0,00 kuna. Ovo je najučestaliji i najjednostavniji oblik obračuna amortizacije, te se u normalnim uvjetima poslovanja poduzeća u suradnji s knjigovodstvenim servisom odluče upravo za ovaj oblik.

Obračun amortizacije degresivnom metodom zbroja godina na primjeru poduzeća

SELECT d.o.o.

Druga vrsta obračuna amortizacije koja će se provesti u ovom empirijskom istraživanju je degresivna metoda opadajućeg salda. Vrijednost stroja i vijek trajanja ostaju nepromijenjeni, pa su stope za obračun amortizacije sljedeće: 40%, 30%, 20% i 10%. Prema iznosima stopa amortizacije da se zaključiti da će i amortizacijski iznosi biti veći na početku uporabnog vijeka. Osnovica za obračun amortizacije je uvijek nabavna vrijednost odabrane imovine. U nastavku slijedi Tablica 7.2. u kojoj će se odabrani stroj amortizirati primjenjujući ovu metodu obračuna.

Tablica 7.2. Degresivna metoda zbroja godina

DEGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA				
GODINA KORIŠTENJA	AMORT. STOPA	TROŠAK AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	KNJIG. VRIJEDNOST
0	-	-	-	1.133.747,47
1	40%	453.498,99	453.498,99	680.248,48
2	30%	340.124,24	793.623,23	340.124,24
3	20%	226.749,49	1.020.372,72	113.374,77
4	10%	113.374,75	1.133.747,47	0,00
UKUPNO	100%	1.133.747,47		

Izvor: Autoričin rad

U Tablici 7.2. može se jasno vidjeti kako se trošak amortizacije iz godine u godinu smanjuje. U prvoj godini trošak iznosi 453.498,99, zatim u drugoj godini 340.124,24, u trećoj 226.749,47 kuna, dok u zadnjoj godini iznosi 113.374,75 kuna. Ukupan iznos troška amortizacije jednak je nabavnoj vrijednosti, kao i u slučaju obračuna amortizacije linearnom metodom. Knjigovodstvena vrijednost na kraju uporabnog vijeka jednaka je 0,00 kuna.

Obračun amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda na primjeru poduzeća SELECT d.o.o.

U obračunu amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda, točnije u obračunu amortizacije postrojenja metodom ubrzane amortizacije prvo je potrebno odrediti stopu ubrzane amortizacije, koja je po pravilu dvostruko veća od stope u slučaju linearnog obračuna. U linearnom obračunu amortizacijska stopa iznosila je 25%, u ovom slučaju ona iznosi 50%, a nabavna vrijednost stroja ostaje nepromijenjena. Trošak amortizacije u ovom slučaju obračunava se na sljedeći način:

Trošak amortizacije = preostala knjigovodstvena vrijednost * stopa ubrzane amortizacije.

Knjigovodstvena vrijednost u ovom obračunu se svake godine smanjuje za iznos troška amortizacije, dok amortizacijska stopa ostaje nepromijenjena.

U nastavku slijedi tablica 7.2. u kojoj se može vidjeti obračun amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda.

Tablica 7.3. Degresivna metoda opadajućeg salda

DEGRESIVNA METODA OPADAJUĆEG SALDA				
GODINA KORIŠTENJA	AMORT. STOPA	TROŠAK AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	KNJIG. VRIJEDNOST
0	-	-	-	1.133.747,47
1	50%	566.873,74	566.873,74	566.873,74
2	50%	283.436,87	850.310,61	283.436,87
3	50%	141.718,44	992.029,05	141.718,44
4	50%	70.859,22	1.062.888,27	70.859,22
UKUPNO	200%	1.062.888,27		

Izvor: Autoričin rad

$$1.133.747,47 - 1.062.888,27 = 70.859,22 \text{ kuna}$$

U degresivnoj metodi opadajućeg salda na gornjem primjeru trošak amortizacije u prvoj godini uporabnog vijeka iznosi 466.873,74 kuna, u drugoj 283.436,87 kuna, u trećoj 141.718,44 kuna dok u zadnjoj godini iznosi 70.859,22 kuna. Ukupan iznos amortizacije više nije jednak nabavnoj vrijednosti postrojenja, nego iznosi 1.062.888,27 kuna. U ovom obračunu koristila se stopa ubrzane amortizacije koja iznosi 50%, a osnovica je ostatak knjigovodstvene vrijednosti.

Obračun amortizacije progresivnom metodom zbroja godina na primjeru poduzeća SELECT d.o.o.

Iduća vrsta obračuna amortizacije je po progresivnoj metodi zbroja godina. Za razliku od degresivne, u ovoj metodi amortizacijske stope u početnim godinama budu niže nego u završnim godinama. Amortizacijska stopa se izračunava na isti način kao i kod obračuna amortizacije degresivnom metodom zbroja godina, samo što u ovom slučaju u nazivnik više ne piše ostatak broja godina, nego broj trenutne godine. Ako je vijek trajanja 4 godine, stopa za

prvu godinu bi iznosila $1/10 = 10\%$ ($1 + 2 + 3 + 4 = 10$). Ova metoda se koristi u slučajevima kada se očekuje da će se imovina u početnim fazama uporabnog vijeka slabije koristiti. U nastavku slijedi obračun amortizacije progresivnom metodom zbroja godina (Tablica 7.4.).

Tablica 7.4. Progresivna metoda zbroja godina

PROGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA				
GODINA KORIŠTENJA	AMORT. STOPA	TROŠAK AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	KNJIG. VRIJEDNOST
0	-	-	-	1.133.747,47
1	10%	113.374,75	113.374,75	1.020.372,72
2	20%	226.749,49	340.124,24	793.623,23
3	30%	340.124,24	680.248,48	453.498,99
4	40%	453.498,99	1.133.747,47	0,00
UKUPNO	100%	1.133.747,47		

Izvor: Autoričin rad

Iz Tablice 7.4. može se vidjeti da su amortizacijske stope u početnim godinama manje, u početnoj godini iznosi 10%, a u zadnjoj godini 40%. Prema tome, i trošak amortizacije je u početnim godinama znatno niži nego pri kraju obračunskog razdoblja. U prvoj godini trošak amortizacije iznosi 113.374,75 kuna, u drugoj godini 226.749,49 kuna, u trećoj godini 340.124,24 kuna i u zadnjoj godini 453.498,99 kuna. Ukupan trošak amortizacije jednak je nabavnoj vrijednosti odabranog postrojenja.

Obračun amortizacije funkcionalnom metodom na primjeru poduzeća SELECT d.o.o.

Zadnja vrsta obračuna amortizacije koji će se provesti u ovom radu je amortizacija prema funkcionalnoj metodi, odnosno prema učinku. Kod ostalih metoda obračuna amortizacije, osnova je bila obračunsko razdoblje dok je kod funkcionalne metode osnova učinak. Prije obračuna amortizacije, potrebno je odrediti koliko odabrano postrojenje može proizvesti proizvoda u godini te procijeniti učinak i u ostalim godinama. Učinak je vrlo teško precizno procijeniti, pa je to ujedno i glavni nedostatak ove vrste obračuna amortizacije.

Prosječan broj radnih dana u godini iznosi 250 dana, a planirana dnevna količina gotovih proizvoda u prve dvije godine iznosi 80 jedinica i u zadnje dvije godine 100 jedinica. Dolazi se do sljedećih godišnjih proizvedenih jedinica:

- 1. godina: 80 jedinica * 250 dana = 20.000 jedinica
- 2. godina: 80 jedinica * 250 dana = 20.000 jedinica
- 3. godina: 100 jedinica * 250 dana = 25.000 jedinica
- 4. godina: 100 jedinica * 250 dana = 25.000 jedinica

UKUPNO: 90.000 jedinica

Da bi se dobio jedinični trošak amortizacije potrebno je nabavnu vrijednost podijeliti s brojem jedinica:

Trošak amortizacije po jedinici = 1.133.747,47 kuna / 90.000 jedinica = 12,60 kn/kom.

U nastavku slijedi obračun amortizacije funkcionalnom metodom (Tablica 7.5.), a u ovom obračunu trošak amortizacije se dobije umnoškom broja jedinica sa jediničnim troškom amortizacije.

Tablica 7.5. Funkcionalna metoda

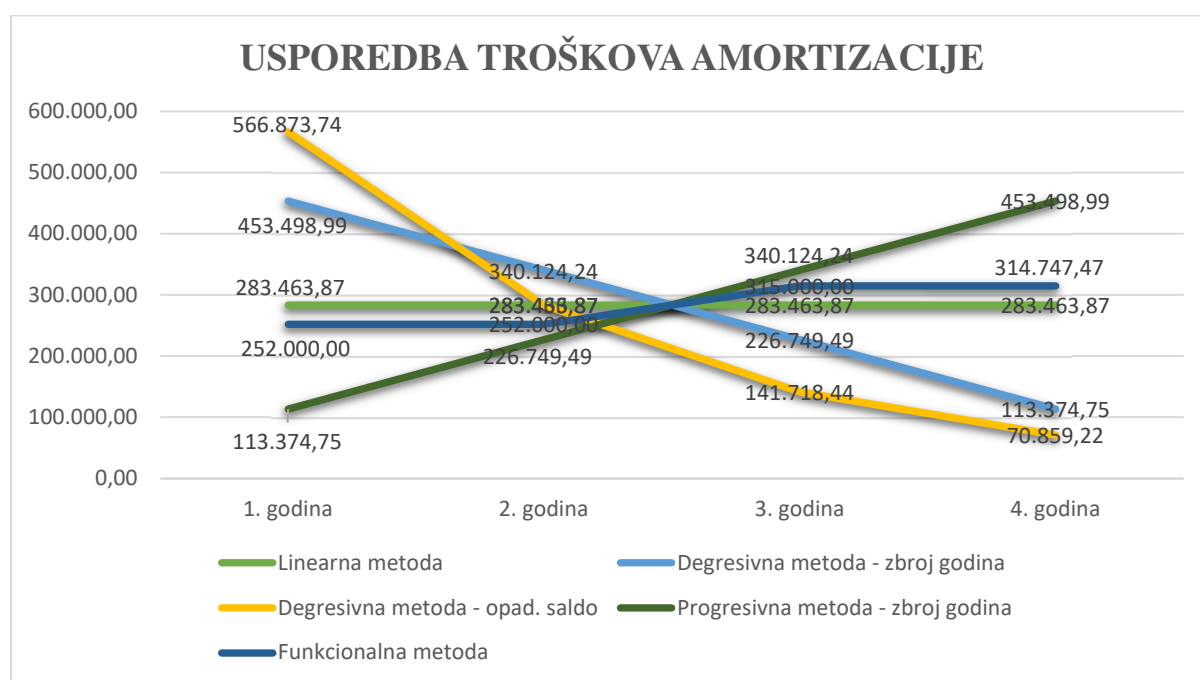
FUNKCIONALNA METODA				
GODINA KORIŠTENJA	BROJ JEDINICA	TROŠAK AMORTIZACIJE	AKUMULIRANA AMORTIZACIJA	KNJIG. VRIJEDNOST
0	-	-	-	1.133.747,47
1	20.000	252.000,00	252.000,00	881.747,47
2	20.000	252.000,00	504.000,00	629.747,47
3	25.000	315.000,00	819.000,00	314.747,47
4	25.000	314.747,47	1.133,747,47	0,00
UKUPNO	90.000	1.133.747,47		

Izvor: Autoričin rad

Koristeći funkcionalnu metodu obračuna amortizacije, ukupan trošak amortizacije iznosi 1.133.747,47 kuna. U prvoj i drugoj godini trošak amortizacije iznosi 252.000,00 kuna, u drugoj godini iznosi 315.000,00 kuna, a u zadnjoj godini iznosi 314.747,47 kuna (trošak amortizacije ne može biti veći od nabavne vrijednosti stroja, zato je trošak amortizacije manji u odnosu na treću godinu).

U nastavku je prikazana Slika 7.1. u kojem se može vidjeti odnos između svih obračunatih metoda amortizacije.

Slika 7.1. Usporedba troškova amortizacije

Izvor: Autoričin rad

Na temelju linearnog grafikona vizualno se može vidjeti razlika između progresivne i degresivnih metoda. Linija linearne metode je vodoravna jer se trošak amortizacije u godinama nije mijenjao, a linija funkcionalne metode je također vodoravna prve dvije godine.

Utjecaj primjene modela troška na poslovni rezultat poduzeća SELECT d.o.o.

Na temelju različitih obračuna amortizacije slijedi procjena utjecaja dobivenih rezultata na poslovni rezultat, uz uvjet da se ostale stavke u računu dobiti i gubitka u četiri godine ne

mijenjaju. Nakon provedenih obračuna amortizacije, izvedeni su računi dobiti i gubitka za sve scenarije. Navedene vrste RDG-a nalaze se na kraju ovog rada – Prilog 4., Prilog 5., Prilog 6., Prilog 7. i Prilog 8.

Pri obračunu amortizacije linearnom metodom ukupan trošak amortizacije je iznosio 1.133.748,00 kuna, a godišnji trošak amortizacije u svakoj godini je bio isti – 283.437,00 kuna. U RDG-u (Prilog 4.) koji je sastavljen uz uvjet da poslovni subjekt koristi linearnu metodu obračuna amortizacije, se da očitati da ukupan zbroj dobiti prije poreza iznosi 7.722.232,00 kuna, porez na dobit iznosi 1.390.002,00 kuna te dobit nakon poreza iznosi 6.332.230,00 kuna. S obzirom da je ovo istraživanje provedeno uz uvjet da se ostale stavke RDG-a u godinama ne mijenjaju, godišnji poslovni rezultat za sve 4 godine je isti te iznosi 1.583.058,00 kuna.

Prilog 5. predstavlja RDG u slučaju obračuna amortizacije degresivnom metodom zbroja godina. U takvom scenariju ukupan trošak amortizacije također iznosi 1.133.747,00 kuna, ali godišnji troškovi više nisu jednaki u svakoj godini. Ukupan porez na dobit, kao i dobit nakon oporezivanja ostaju jednaki kao i u slučaju obračuna amortizacije linearnom metodom.

Isti rezultati poslovanja se pojavljuju i u slučaju obračuna amortizacije progresivnom metodom zbroja godina i u slučaju obračuna amortizacije funkcionalnom metodom. Ukupan trošak amortizacije u svim spomenutim slučajevima je jednak nabavnoj vrijednosti stroja, jedina razlika predstavlja alokacija troškova u godinama obračuna.

U slučaju obračuna amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda, ukupan trošak amortizacije nije jednak nabavnoj vrijednosti postrojenja, nego iznosi 1.062.888,00 kuna. U ovom slučaju ukupna dobit prije poreza iznosi 7.793.092,00 kuna, porez na dobit iznosi 1.402.757,00 kuna i dobit nakon oporezivanja iznosi 6.390.335,00 kuna. U ovom scenariju poduzetnik plaća veći porez na dobit, jer je ostvario manje troškove amortizacije.

Utjecaj primjene modela troška u svakoj godini na poslovni rezultat poduzeća SELECT d.o.o.

U nastavku slijedi Tablica 7.6. u kojoj će se analizirati utjecaj modela troška na dobit nakon oporezivanja za svaku godinu uporabnog vijeka postrojenja pojedinačno.

Tablica 7.6. Utjecaj primjene modela troška

UTJECAJ PRIMJENE MODELA TROŠKA NA DOBIT NAKON OPOREZIVANJA				
	1	2	3	4
LINEARNA METODA	1.583.057	1.583.057	1.583.057	1.583.057
DEGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA	1.443.607	1.536.574	1.629.542	1.722.508
DEGRESIVNA METODA OPADAJUĆEG SALDA	1.350.639	1.583.057	1.699.267	1.757.371
PROGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA	1.722.508	1.629.542	1.536.574	1.443.607
FUNKCIONALNA METODA	1.608.836	1.608.836	1.557.176	1.557.383

Izvor: Autoričin rad

Kod obračuna amortizacije linearnom metodom trošak amortizacije u svakoj godini uporabnog vijeka postrojenja je jednaka. Jednostavno je za zaključiti da je i dobit u svim godinama obračuna amortizacije jednaka te iznosi 1.583.057,00 kuna. Ovo je najjednostavniji i najčešći oblik obračuna amortizacije jer je trošak amortizacije u svakoj godini jednak.

Kod degressivne metode zbroja godina godišnji trošak amortizacije više nije jednak, nego je iz godine u godinu sve manji. Dobit nakon oporezivanja u prvoj godini iznosi 1.443.607,00 kuna, zatim 1.536.574,00 kuna, 1.629.542,00 kuna i u zadnjoj godini 1.722.508,00 kuna. Kod ove metode obračuna amortizacije, dobit nakon oporezivanja je najveća u zadnjoj godini, a najmanja u prvoj godini uporabnog vijeka.

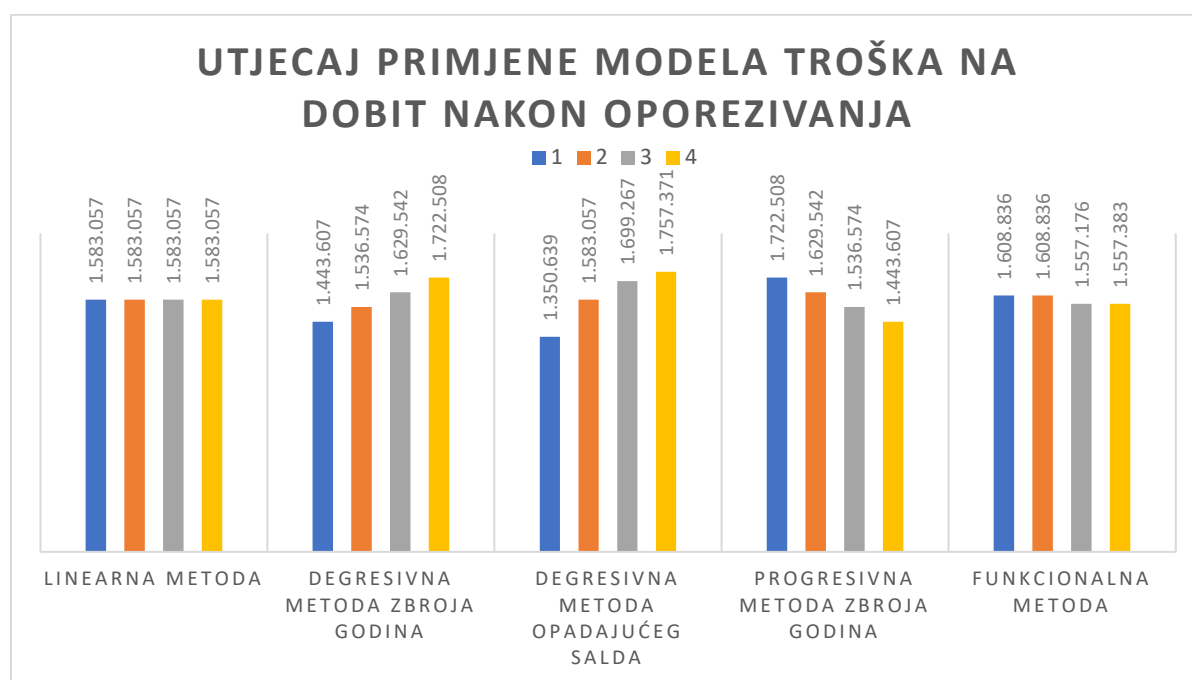
Pri obračunu amortizacije degressivnom metodom opadajućeg salda trošak amortizacije se također smanjuje u godinama uporabnog vijeka stroja. Međutim, kod ovog obračuna ukupan trošak amortizacije više nije jednak nabavnoj vrijednosti nego je manji, pa je prema tome ukupna dobit nakon oporezivanja kod ove metode obračuna najveća. Dobit nakon oporezivanja raste iz godine u godinu, u prvoj godini iznosi 1.350.639,00 kuna, u drugoj godini 1.538.057, u trećoj godini 1.699.267,00 kuna te u četvrtoj godini 1.757.371,00 kuna.

Kod obračuna amortizacije progresivnom metodom zbroja godina trošak amortizacije je u prvoj godini najmanji, a u zadnjoj najveći. Prema tome, može se zaključiti da je dobit nakon oporezivanja u prvoj godini najveća te se u ostalim godinama smanjuje. Dobit nakon oporezivanja u prvoj godini iznosi 1.722.508,00 kuna, zatim 1.629.542,00 kuna, 1.536.574,00 kuna i u zadnjoj godini 1.443.607,00 kuna.

Kod obračuna amortizacije funkcionalnom metodom, dobit nakon oporezivanja u prvoj i drugoj godini iznosi 1.608.836,00 kuna, u trećoj godini iznosi 1.557.176,00 kuna i u četvrtoj 1.557.383,00 kuna.

U Tablici 7.6. je vidljivo da primjena modela troška ima utjecaj na poslovni rezultat odabranog poduzeća. Poslovni rezultati pri različitim modelima obračuna amortizacije su različiti, ali svakako treba naglasiti da se poslovni rezultati razlikuju isključivo zbog alokacije troškova amortizacije. Dakle, ukupan trošak amortizacije je jednak nabavnoj vrijednosti (osim u slučaju obračuna amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda) te svako poduzeće ima obvezu spomenuti trošak podmiriti.

Slika 7.2. Utjecaj primjene modela troška na dobit

Izvor: Autoričin rad

U Slici 7.2. grafički je prikazano kretanje poreza na dobit u godinama obračuna amortizacije. Jasno se može vidjeti razlika između svih modela obračuna amortizacije te kako utječu na dobit poslovnog subjekta.

7.2. Primjena modela revalorizacije

Najpoznatije alternativne računovodstvene politike dugotrajne materijalne imovine su model troška i model revalorizacije. Model troška je znatno korištenija i poznatija politika, ovu politiku primjenjuje odabrano poduzeće te je zato u ovom diplomskom radu najveća pažnja pridodana upravo ovoj politici. Model revalorizacije predstavlja ponovno procjenjivanje vrijednosti imovine, obveza, prihoda i rashoda. U ovom dijelu empirijskog istraživanja ponovno će se procijeniti fer vrijednost odabranom postrojenju poduzeća koje je u potpunosti amortizirano (vrijednost postrojenja = 0,00 kuna) te će se odrediti utjecaj ove politike na bilančne pozicije.

Postrojenje koje će se revalorizirati u ovom diplomskom radu je Urban Combi Centar čija se kartica dugotrajne imovine nalazi na kraju ovog diplomskog rada – Prilog 9. Nabavna vrijednost ovog postrojenja iznosila je 1.301.163,47 kuna, nabavljeno je u travnju 2016. godine te je u potpunosti amortizirano. Uzima se u pretpostavku da je procjenitelj ponovno procijenio vrijednost spomenutog stroja na 1.000.000,00 kuna, a model revalorizacije se obračunava na dan 31.12.2019. godine. Bilanca i bilančne pozicije biti će prikazane na isti dan.

Obračun modela revalorizacije u bilanci stanja se prikazuje na sljedeći način:

- **AKTIVA:** Povećanje dugotrajne materijalne imovine
- **PASIVA:** Povećanje revalorizacijskih rezervi (nova vrijednost imovine umanjena za stopu poreza na dobit koja u ovom slučaju iznosi 18%) i povećanje odgođene porezne obveze (iznos poreza na dobit)

Izvedena je bilanca na dan 31.12.2019. godine za spomenuti slučaj – Prilog 10. U prvom stupcu navedeni su stvarni podaci poduzeća, a u drugom stupcu su navedeni podaci poduzeća u slučaju korištenja modela revalorizacije.

Aktiva je uvijek jednaka pasivi te u slučaju modela revalorizacije ona iznosi 11.719.123,00 kuna. Dugotrajna materijalna imovina u nepromijenjenim uvjetima iznosi 1.255.933,00 kuna, a u slučaju modela revalorizacije ona iznosi 2.255.933,00 kuna. Dakle, dugotrajna materijalna imovina se povećala za iznos povećanja vrijednosti odabranog postrojenja.

U pasivi bilance se model revalorizacije knjiži u stavkama revalorizacijske rezerve i odgođena porezna obveza. Revalorizacijske rezerve u ovom slučaju iznose 820.000,00 kuna, a odgođena porezna obveza iznosi 180.000,00 kuna. S obzirom da je model revalorizacije proveden na kraju poslovne godine, nije potrebno obračunati amortizaciju za revaloriziranu imovinu. Kod

revalorizirane imovine, ne nastaje pravi trošak amortizacije, nego se periodično smanjuju revalorizacijske rezerve i odgođena porezna obveza. Na kraju uporabnog vijeka, revalorizacijske rezerve i odgođena porezna obveza trebaju iznositi 0,00 kuna.

Modelom revalorizacije povećala se vrijednost aktive i pasive što znači da je porasla ukupna vrijednost poslovnog subjekta u promatranom razdoblju. Dakle, modelom revalorizacije može se utjecati na povećanje, odnosno smanjenje stavki u bilanci.

8. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Primjena alternativnih računovodstvenih politika predstavlja sastavni dio primjene poslovne politike poslovnog subjekta. Izbor primjerene poslovne politike zadatak je menadžmenta poslovnog subjekta, a oni bi u suradnji s knjigovodstvenim odjelom trebali odrediti koje alternativne računovodstvene politike će poslovni subjekt koristiti. Međutim, u Hrvatskoj je praksa znatno drugačija, alternativne računovodstvene politike u Hrvatskoj uglavnom donosi isključivo knjigovodstveni odjel. Svrha i cilj izbora računovodstvenih politika je odrediti sve potrebne postupke kako bi poslovni subjekt poslovao što profitabilnije, a da bi se iskoristio maksimalan kapacitet ovih politika, cijeli tim vodstva u kombinaciji s knjigovodstvenim odjelom treba surađivati i zajedničkim snagama donijeti zaključak o primjeni poslovne politike i o primjeni računovodstvenih politika.

Alternativnim računovodstvenim politikama dugotrajne materijalne imovine može se utjecati na poslovni rezultat subjekta na način da se u odabranom obračunskom razdoblju troškovi amortizacije alociraju. Troškovi se mogu alocirati do zakonski dopuštenih stopa, tako npr. kod obračuna amortizacije, amortizacijska stopa se može povećati za 100%. (primjer: postrojenje ima zakonski propisanu stopu amortizacije od 25%, a dopušteno je povećanje stope na 50%).

Knjiženjem amortizacije smanjuje se knjigovodstvena vrijednost promatrane dugotrajne materijalne imovine. Dugotrajna materijalna imovina se u poslovnom procesu koristi i troši, te je sasvim logično da joj se smanjuje vrijednost. Amortizacijom se prikazuje realnije stanje vrijednosti imovine, uz pretpostavku da se na godišnji trošak može utjecati.

Primjena alternativnih računovodstvenih politika dugotrajne materijalne imovine ima velik utjecaj na poslovni rezultat na promatrano razdoblje jer se troškovi mogu znatno povećati, odnosno smanjiti. Promatra li se na ovaj primjer dugoročno, značajnog utjecaja nema jer se troškovi u promatranoj godini povećavaju da bi se u sljedećoj smanjili ili ih uopće ne bi bilo. Ni jednom alternativnom računovodstvenom politikom se ne mogu proknjižiti troškovi kojih zaista nema, ukupan promatrani trošak je nepromjenjiv, dok je njegova alokacija promjenjiva.

Osim na iskazivanje poslovnog rezultata, alternativnim računovodstvenim politikama dugotrajne materijalne imovine utječe se i na stanje bilance. Primjenom modela revalorizacije, poslovni subjekt je u mogućnosti u promatranoj godini povećati vrijednost aktive, odnosno povećava vrijednost poslovnog subjekta što može biti iznimno korisno prilikom prodaje poslovnog subjekta ili pri podizanju kredita kod banaka.

Zadatak menadžmenta je izraditi kvalitetan poslovni plan u promatranom budućem razdoblju, koji bi trebao biti vjerodostojan stvarnom stanju poslovanja. Zadatak knjigovodstva je odrediti koje će se računovodstvene politike koristiti na temelju predanog poslovnog plana. Odabranim alternativnim računovodstvenim politikama utječe se na poslovni rezultat subjekta i iznos poreza a dobit, a i na vrijednost aktive poslovnog subjekta u promatranoj godini, dok dugoročno velikog utjecaja nema.

LITERATURA

Knjige

1. Abramović, K., Broz Tominac, S. (...), Žager, L. (2008). *Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
2. Belak, V. (2010). *Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine*. Zagreb: BelakExcellens d.o.o.
3. Bevriš, B. (2008). *Kako čitati i analizirati financijske izvještaje*. Zagreb: RRiF Plus.
4. Dražić – Lutilsky, I., Gulin, D. (...), Žager, L. (2010). *Računovodstvo*. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.
5. Mencer, I. (2003). *Strateški menadžment i poslovna politika*. Rijeka: Vitagraf
6. Narayanan, M. P., i Nanda, V. K. (2007). *Financije za strateško odlučivanje*. Zagreb: MATE d.o.o.
7. Van Horne, J. C. i Wachowicz, Jr., J. M. (2014). *Osnove financijskog menadžmenta: trinaesto izdanje*. Zagreb: MATE d.o.o.
8. Žager, K., Smrekar, N. i Olujić, A. (2009). *Računovodstvo malih i srednjih poduzeća*. Zagreb: Mikrorad d.o.o.

Znanstveni i stručni članci

1. Baica, Z. (2008). Računovodstvo dugotrajne materijalne imovine – primjena HSFI 6. *Računovodstvo i porezi*, 5, 27 – 45.
2. Belak, V. (2016). Agresivno računovodstvo revalorizacije pod povećalom forenzičnog računovodstva. *Računovodstvo, revizija i financije*, 12, 75 – 82.
3. Belak, V. (2018). Računovodstvo nabave i prodaje sredstava dugotrajne imovine s motrišta člana društva. *Računovodstvo, revizija i financije*, 8, 18 – 25.
4. Cirkveni Filipović, T. (2018). Računovodstvo revalorizacije dugotrajne materijalne imovine. *Računovodstvo, revizija i financije*, 7, 9 – 17.
5. Crikveni Filipović, T. (2015). Donesen je novi Zakon o računovodstvu. *Računovodstvo, revizija i financije*, 8, 75 – 82.
6. Mrša, J. i Čičak, J. (2016). Računovodstvene politike, promjene u računovodstvenim procjenama i pogreške. *Računovodstvo, revizija i financije*, 12, 259 – 261.

7. Mrša, J. (2018). Promjene računovodstvenih politika. *Računovodstvo, revizija i financije*, 5, 168 – 170.
8. Skendrović, Lj., Hopp S. (2014). Značaj i utjecaj amortizacije dugotrajne materijalne imovine na temelju financijskih izvještaja društva Marbo produkt d.o.o.FIP – *Financije i pravo*, 1, 91 – 125.
9. Vuk, J. (2018). Posebnosti godišnjih financijskih izvještaja u proizvodnoj djelatnosti za 2017. godinu. *Računovodstvo, revizija i financije*, 2, 74 – 86.
10. Žager, L., Sever-Mališ, S., Mamić-Sačcer, I. (2016). Analiza financijskih izvještaja kao podloga za ocjenu kvalitete poslovanja. *Računovodstvo i financije*, 1, 101 – 111.

Internetski izvori

1. Select d.o.o. internetska stranica. Preuzeto s:
http://www.select.com.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=216&Itemid=265 (04.07.2019.)
2. Internetska stranica Sudskog registra. Preuzeto s:
<https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1> (04.07.2019.)
3. Internetska stranica Bisnode.si. Preuzeto s:
<https://accounts.bisnode.si/Authenticate/?product=0&language=en-US&returnUrl=https%3a%2f%2faccounts.bisnode.si%2fHome%2f%3fproduct%3d0%26language%3den-US> (04.07.2019.)
4. Internetska stranica Poslovni.hr. Preuzeto s:
<http://www.poslovni.hr/leksikon/dugotrajna-imovina-649> (04.07.2019.)
5. Internetska stranica Infobiz.fina.hr. Preuzeto s: <https://infobiz.fina.hr/subject/OIB-72396582136> (11.10.2020.)

Diplomski, magistarski radovi i disertacije

1. Korpar, M. (2017). *Utjecaj revalorizacije na financijski položaj i uspješnost poslovanja društva* (specijalistički diplomski stručni rad). RRiF visoka škola za financijski menadžment, Zagreb.
2. Ramljak, B. (2011). *Računovodstvene politike – utjecaj na izgled financijskih izvještaja* (stručni rad). Ekonomski fakultet, Split.

3. Tadin, T. (2016). *Utjecaj revalorizacije dugotrajne materijalne imovine na izgled financijskih izvještaja* (diplomski rad). Ekonomski fakultet, Zagreb.

Zakoni i pravilnici

1. Narodne novine (2008). *Hrvatski standardi financijskog izvještavanja*. Preuzeto s: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_03_30_992.html (04.07.2019.)
2. Zakon.hr (2020). *Zakon o računovodstvu*. Preuzeto s: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu> (20.07.2020.)

Skripte

1. Perčević, H. (2016). *Računovodstveno praćenje naknadnog mjerenja dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine*. Skripta. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu.

Ostalo

1. Knjigovodstvena dokumentacija poduzeća
2. Razgovor s knjigovođom i direktorom

POPIS TABLICA I SLIKA

Popis tablica

Tablica 2.1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.....	18
Tablica 2.2. Popis Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja.....	20
Tablica 3.1. Prikaz RDG-a.....	30
Tablica 3.2. Pozicije izvještaja o promjeni glavnice.....	33
Tablica 4.1. Amortizacijske stope.....	40
Tablica 6.1. Pokazatelji likvidnosti.....	50
Tablica 6.2. Pokazatelji zaduženosti	51
Tablica 6.3. Pokazatelji aktivnosti	52
Tablica 6.4. Pokazatelji profitabilnosti	53
Tablica 7.1. Linearni obračun amortizacije	56
Tablica 7.2. Degresivna metoda zbroja godina.....	57
Tablica 7.3. Degresivna metoda opadajućeg salda	58
Tablica 7.4. Progresivna metoda zbroja godina.....	59
Tablica 7.5. Funkcionalna metoda	60
Tablica 7.6. Utjecaj primjene modela troška	63

Popis slika

Slika 2.1. Odnos računovodstvenih pretpostavki, načela, standarda i politika.....	21
Slika 4.1. Odnos poslovne i računovodstvene politike	34
Slika 7.1. Usporedba troškova amortizacije	61
Slika 7.2. Utjecaj primjene modela troška na dobit	64

PRILOZI

Prilog 1. Bilanca stanja – SELECT d.o.o. (2019. godina)

Prilog 2. Račun dobiti i gubitka – SELECT d.o.o. (2019. godina)

Prilog 3. Kartica dugotrajne imovine – Thorwesten Maschinenbau obradni centar

Prilog 4. Račun dobiti i gubitka – obračun amortizacije linearnom metodom

Prilog 5. Račun dobiti i gubitka – obračun amortizacije degresivnom metodom zbroja godina

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka – obračun amortizacije degresivnom metodom opadajućeg salda

Prilog 7. Račun dobiti i gubitka – obračun amortizacije progresivnom metodom zbroja godina

Prilog 8. Račun dobiti i gubitka – obračun amortizacije funkcionalnom metodom

Prilog 9. Kartica dugotrajne imovine – Urban Combi Centar

Prilog 10. Bilanca na dan 31.12.2019. – Model revalorizacije

Prilog 1.

BILANCA
stanje na dan 31.12.2019.

**Obrazac
POD-BIL**

Obveznik: 72396582136; SELECT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješke	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
AKTIVA				
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001		0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (AOP 003+010+020+031+036)	002		1.067.791	1.255.933
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (AOP 004 do 009)	003		0	0
1. Izdaci za razvoj	004		0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005		0	0
3. Goodwill	006		0	0
4. Predumovi za nabavu nematerijalne imovine	007		0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008		0	0
6. Ostala nematerijalna imovina	009		0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA (AOP 011 do 019)	010		1.067.791	1.255.933
1. Zemljište	011		0	0
2. Građevinski objekti	012		0	0
3. Postrojenja i oprema	013		191.748	544.512
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014		876.043	711.421
5. Biološka imovina	015		0	0
6. Predumovi za materijalnu imovinu	016		0	0
7. Materijalna imovina u pripremi	017		0	0
8. Ostala materijalna imovina	018		0	0
9. Ulaganje u nekretnine	019		0	0
III. DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA (AOP 021 do 030)	020		0	0
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	021		0	0
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	022		0	0
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	023		0	0
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	024		0	0
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	025		0	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	026		0	0
7. Ulaganja u vrijednosne papire	027		0	0
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	028		0	0
9. Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	029		0	0
10. Ostala dugotrajna financijska imovina	030		0	0
IV. POTRAŽIVANJA (AOP 032 do 035)	031		0	0
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	032		0	0
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	033		0	0
3. Potraživanja od kupaca	034		0	0
4. Ostala potraživanja	035		0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	036		0	0
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (AOP 038+046+053+063)	037		8.202.996	9.463.190
I. ZALIHE (AOP 039 do 045)	038		2.847.302	1.640.988
1. Sirovine i materijal	039		447.083	483.170
2. Proizvodnja u tijeku	040		502.489	232.386
3. Gotovi proizvodi	041		0	0
4. Trgovačka roba	042		0	0
5. Predumovi za zalihe	043		0	0
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	044		1.897.730	925.432
7. Biološka imovina	045		0	0

BILANCA
stanje na dan 31.12.2019.

**Obrazac
POD-BIL**

Obveznik: 72396582136; SELECT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
II. POTRAŽIVANJA (AOP 047 do 052)	046		260.749	385.536
1. Potraživanja od poduzetnika unutar grupe	047		0	0
2. Potraživanja od društava povezanih sudjelujućim interesom	048		0	0
3. Potraživanja od kupaca	049		235.379	385.536
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	050		0	0
5. Potraživanja od države i drugih institucija	051		25.370	0
6. Ostala potraživanja	052		0	0
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (AOP 054 do 062)	053		114.900	148.906
1. Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	054		0	0
2. Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe	055		0	0
3. Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe	056		0	0
4. Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom	057		0	0
5. Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom	058		0	0
6. Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom	059		0	0
7. Ulaganja u vrijednosne papire	060		0	0
8. Dani zajmovi, depoziti i slično	061		114.900	148.906
9. Ostala financijska imovina	062		0	0
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	063		4.980.045	7.287.760
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	064		0	0
E) UKUPNO AKTIVA (AOP 001+002+037+064)	065		9.270.787	10.719.123
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	066		0	0
PASIVA				
A) KAPITAL I REZERVE (AOP 068 do 070+076+077+081+084+087)	067		7.688.132	9.218.028
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	068		1.540.000	1.540.000
II. KAPITALNE REZERVE	069		1.571.581	1.571.581
III. REZERVE IZ DOBITI (AOP 071+072-073+074+075)	070		0	0
1. Zakonske rezerve	071		0	0
2. Rezerve za vlastite dionice	072		0	0
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	073		0	0
4. Statutarne rezerve	074		0	0
5. Ostale rezerve	075		0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	076		0	0
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI (AOP 078 do 080)	077		0	0
1. Fer vrijednost financijske imovine raspoložive za prodaju	078		0	0
2. Učinkoviti dio zaštite novčanih tokova	079		0	0
3. Učinkoviti dio zaštite neto ulaganja u inozemstvu	080		0	0
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (AOP 082-083)	081		3.471.754	4.576.551
1. Zadržana dobit	082		3.471.754	4.576.551
2. Preneseni gubitak	083		0	0
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (AOP 085-086)	084		1.104.797	1.529.896
1. Dobit poslovne godine	085		1.104.797	1.529.896
2. Gubitak poslovne godine	086		0	0
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	087		0	0
B) REZERVIRANJA (AOP 089 do 094)	088		0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	089		0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	090		0	0

BILANCA
stanje na dan 31.12.2019.

**Obrazac
POD-BIL**

Obveznik: 72396582136; SELECT d.o.o.

Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4	5
3. Rezerviranja za započete sudske sporove	091		0	0
4. Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	092		0	0
5. Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	093		0	0
6. Druga rezerviranja	094		0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (AOP 096 do 106)	095		0	0
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	096		0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	097		0	0
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	098		0	0
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	099		0	0
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	100		0	0
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	101		0	0
7. Obveze za predujmove	102		0	0
8. Obveze prema dobavljačima	103		0	0
9. Obveze po vrijednosnim papirima	104		0	0
10. Ostale dugoročne obveze	105		0	0
11. Odgođena porezna obveza	106		0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE (AOP 108 do 121)	107		1.582.655	1.501.095
1. Obveze prema poduzetnicima unutar grupe	108		0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično poduzetnika unutar grupe	109		0	0
3. Obveze prema društvima povezanim sudjelujućim interesom	110		0	0
4. Obveze za zajmove, depozite i slično društava povezanih sudjelujućim interesom	111		0	0
5. Obveze za zajmove, depozite i slično	112		0	0
6. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	113		0	0
7. Obveze za predujmove	114		1.020.271	1.008.227
8. Obveze prema dobavljačima	115		128.523	24.249
9. Obveze po vrijednosnim papirima	116		0	0
10. Obveze prema zaposlenicima	117		84.275	85.850
11. Obveze za poreze, doprinose i sličana davanja	118		349.586	382.769
12. Obveze s osnove udjela u rezultatu	119		0	0
13. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	120		0	0
14. Ostale kratkoročne obveze	121		0	0
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	122		0	0
F) UKUPNO – PASIVA (AOP 067+088+095+107+122)	123		9.270.787	10.719.123
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	124		0	0

Prilog 2.

RAČUN DOBITI I GUBITKA
za razdoblje 01.01.2019. do 31.12.2019.

**Obrazac
POD-RDG**

Obveznik: 72396582136; SELECT d.o.o.				
Naziv pozicije	AOP oznaka	Rbr. bilješka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
I. POSLOVNI PRIHODI (AOP 126 do 130)	125		11.058.547	13.068.840
1. Prihodi od prodaje s poduzetnicima unutar grupe	126		0	0
2. Prihodi od prodaje (izvan grupe)	127		10.734.278	12.894.482
3. Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	128		0	0
4. Ostali poslovni prihodi s poduzetnicima unutar grupe	129		0	0
5. Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	130		324.269	174.358
II. POSLOVNI RASHODI (AOP 132+133+137+141+142+143+146+153)	131		9.688.523	11.191.993
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	132		0	0
2. Materijalni troškovi (AOP 134 do 136)	133		7.377.134	8.697.919
a) Troškovi sirovina i materijala	134		6.746.862	7.002.155
b) Troškovi prodane robe	135		0	992.555
c) Ostali vanjski troškovi	136		630.272	703.209
3. Troškovi osoblja (AOP 138 do 140)	137		1.520.553	1.328.312
a) Neto plaće i nadnice	138		952.120	849.450
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	139		345.280	290.732
c) Doprinosi na plaće	140		223.153	188.130
4. Amortizacija	141		594.723	945.606
5. Ostali troškovi	142		193.841	219.456
6. Vrijednosna usklađenja (AOP 144+145)	143		0	0
a) dugotrajne imovine osim financijske imovine	144		0	0
b) kratkotrajne imovine osim financijske imovine	145		0	0
7. Rezerviranja (AOP 147 do 152)	146		0	0
a) Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	147		0	0
b) Rezerviranja za porezne obveze	148		0	0
c) Rezerviranja za započete sudske sporove	149		0	0
d) Rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava	150		0	0
e) Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima	151		0	0
f) Druga rezerviranja	152		0	0
8. Ostali poslovni rashodi	153		2.272	700
III. FINANIJSKI PRIHODI (AOP 155 do 164)	154		15.395	7.484
1. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe	155		0	0
2. Prihodi od ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesima	156		0	0
3. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova poduzetnicima unutar grupe	157		0	0
4. Ostali prihodi s osnove kamata iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	158		0	0
5. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi iz odnosa s poduzetnicima unutar grupe	159		0	0
6. Prihodi od ostalih dugotrajnih financijskih ulaganja i zajmova	160		0	0
7. Ostali prihodi s osnove kamata	161		15.395	7.484
8. Tečajne razlike i ostali financijski prihodi	162		0	0
9. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	163		0	0
10. Ostali financijski prihodi	164		0	0
IV. FINANIJSKI RASHODI (AOP 166 do 172)	165		6.685	12
1. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi s poduzetnicima unutar grupe	166		0	0
2. Tečajne razlike i drugi rashodi s poduzetnicima unutar grupe	167		0	0
3. Rashodi s osnove kamata i slični rashodi	168		6.685	12
4. Tečajne razlike i drugi rashodi	169		0	0
5. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	170		0	0
6. Vrijednosna usklađenja financijske imovine (neto)	171		0	0
7. Ostali financijski rashodi	172		0	0
V. UDIO U DOBITI OD DRUSTAVA POVEZANIH SUDJELUJUCIM INTERESOM	173		0	0
VI. UDIO U DOBITI OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	174		0	0

VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJELUJUĆIM INTERESOM	175		0	0
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA	176		0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (AOP 125+154+173 + 174)	177		11.073.942	13.076.324
X. UKUPNI RASHODI (AOP 131+165+175 + 176)	178		9.695.208	11.192.005
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 177-178)	179		1.378.734	1.884.319
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 177-178)	180		1.378.734	1.884.319
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 178-177)	181		0	0
XII. POREZ NA DOBIT	182		273.937	354.423
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 179-182)	183		1.104.797	1.529.896
1. Dobit razdoblja (AOP 179-182)	184		1.104.797	1.529.896
2. Gubitak razdoblja (AOP 182-179)	185		0	0
PREKINUTO POSLOVANJE (popunjava poduzetnik obveznika MSFI-a samo ako ima prekinuto poslovanje)				
XIV. DOBIT ILI GUBITAK PREKINUTOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 187-188)	186		0	0
1. Dobit prekinutog poslovanja prije oporezivanja	187		0	0
2. Gubitak prekinutog poslovanja prije oporezivanja	188		0	0
XV. POREZ NA DOBIT PREKINUTOG POSLOVANJA	189		0	0
1. Dobit prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 186-189)	190		0	0
2. Gubitak prekinutog poslovanja za razdoblje (AOP 189-186)	191		0	0
UKUPNO POSLOVANJE (popunjava samo poduzetnik obveznik MSFI-a koji ima prekinuto poslovanje)				
XVI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (AOP 179+186)	192		0	0
1. Dobit prije oporezivanja (AOP 192)	193		0	0
2. Gubitak prije oporezivanja (AOP 192)	194		0	0
XVII. POREZ NA DOBIT (AOP 182+189)	195		0	0
XVIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 192-195)	196		0	0
1. Dobit razdoblja (AOP 192-195)	197		0	0
2. Gubitak razdoblja (AOP 195-192)	198		0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)				
XIX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 200+201)	199		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	200		0	0
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	201		0	0
IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)				
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	202		0	0
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (AOP 204 do 211)	203		0	0
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	204		0	0
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	205		0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove naknadnog vrednovanja financijske imovine raspoložive za prodaju	206		0	0
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanih tokova	207		0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	208		0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku društava povezanih sudjelujućim interesom	209		0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	210		0	0
8. Ostale nevladničke promjene kapitala	211		0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	212		0	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK (AOP 203-212)	213		0	0
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 202+213)	214		0	0
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani izvještaj)				
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (AOP 216+217)	215		0	0
1. Pripisana imateljima kapitala matice	216		0	0
2. Pripisana manjinskom (nekontrolirajućem) interesu	217		0	0

Prilog 3.

SELECT d.o.o.
Štinjanska cesta 185
MB 01882724
OIB 72396582136

Kartice dugotrajne imovine

Inv.broj : 105

Inv.broj: 105 Naziv: OBRADNI CENTAR THORWESTEN J.Mj.: KOM Skupina: 3 Stopa otpisa: 50,00

Datum	Dokument	Broj	Opis knjiženja	Količina	Povećanje nab.vrij.	Smanjenje nab.vrij.	Saldo	Smanjenje ispr.vrij.	Povećanje ispr.vrij.	Saldo
14.05.2019	Inventar	105	URA STJ.4-6-7 THORWE	1	1.133.747,47	0,00	1.133.747,47	0,00	0,00	0,00
31.12.2019	Obračun amortizacije	11	Amo. 1 - 12 mj. 2019	0	0,00	0,00	1.133.747,47	0,00	330.676,35	-330.676,35
				1	1.133.747,47	0,00	1.133.747,47	0,00	330.676,35	-330.676,35

Prilog 4.

RAČUN DOBITI I GUBITKA - LINEARNA METODA					
	1	2	3	4	Σ
I. POSLOVNI PRIHODI	13.068.840	13.068.840	13.068.840	13.068.840	52.275.360
II. POSLOVNI RASHODI	11.145.754	11.145.754	11.145.754	11.145.754	44.583.016
1. Materijalni troškovi, troškovi osoblja i ostali troškovi	10.246.387	10.246.387	10.246.387	10.246.387	40.985.548
2. Amortizacija	899.367	899.367	899.367	899.367	3.597.468
a) trošak amortizacije - Thorwesten obradni centar	283.437	283.437	283.437	283.437	1.133.748
b) trošak amortizacije - ostala imovina	615.930	615.930	615.930	615.930	2.463.720
III. FINANCIJSKI PRIHODI	7.484	7.484	7.484	7.484	29.936
IV. FINANCIJSKI RASHODI	12	12	12	12	48
V. UKUPNI PRIHODI	13.076.324	13.076.324	13.076.324	13.076.324	52.305.296
VI. UKUPNI RASHODI	11.145.766	11.145.766	11.145.766	11.145.766	44.583.064
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.930.558	1.930.558	1.930.558	1.930.558	7.722.232
VIII. POREZ NA DOBIT	347.500	347.500	347.500	347.500	1.390.002
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.583.058	1.583.058	1.583.058	1.583.058	6.332.230

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA - DEGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA					
	1	2	3	4	Σ
I. POSLOVNI PRIHODI	13.068.840	13.068.840	13.068.840	13.068.840	52.275.360
II. POSLOVNI RASHODI	11.315.816	11.202.441	11.089.066	10.975.692	44.583.015
1. Materijalni troškovi, troškovi osoblja i ostali troškovi	10.246.387	10.246.387	10.246.387	10.246.387	40.985.548
2. Amortizacija	1.069.429	956.054	842.679	729.305	3.597.467
a) trošak amortizacije - Thorwesten obradni centar	453.499	340.124	226.749	113.375	1.133.747
b) trošak amortizacije - ostala imovina	615.930	615.930	615.930	615.930	2.463.720
III. FINANCIJSKI PRIHODI	7.484	7.484	7.484	7.484	29.936
IV. FINANCIJSKI RASHODI	12	12	12	12	48
V. UKUPNI PRIHODI	13.076.324	13.076.324	13.076.324	13.076.324	52.305.296
VI. UKUPNI RASHODI	11.315.828	11.202.453	11.089.078	10.975.704	44.583.063
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.760.496	1.873.871	1.987.246	2.100.620	7.722.233
VIII. POREZ NA DOBIT	316.889	337.297	357.704	378.112	1.390.002
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.443.607	1.536.574	1.629.542	1.722.508	6.332.231

Prilog 6.

RAČUN DOBITI I GUBITKA - DEGRESIVNA METODA OPADAJUĆEG SALDA					
	1	2	3	4	Σ
I. POSLOVNI PRIHODI	13.068.840	13.068.840	13.068.840	13.068.840	52.275.360
II. POSLOVNI RASHODI	11.429.191	11.145.754	11.004.035	10.933.176	44.512.156
1. Materijalni troškovi, troškovi osoblja i ostali troškovi	10.246.387	10.246.387	10.246.387	10.246.387	40.985.548
2. Amortizacija	1.182.804	899.367	757.648	686.789	3.526.608
a) trošak amortizacije - Thorwesten obradni centar	566.874	283.437	141.718	70.859	1.062.888
b) trošak amortizacije - ostala imovina	615.930	615.930	615.930	615.930	2.463.720
III. FINANCIJSKI PRIHODI	7.484	7.484	7.484	7.484	29.936
IV. FINANCIJSKI RASHODI	12	12	12	12	48
V. UKUPNI PRIHODI	13.076.324	13.076.324	13.076.324	13.076.324	52.305.296
VI. UKUPNI RASHODI	11.429.203	11.145.766	11.004.047	10.933.188	44.512.204
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.647.121	1.930.558	2.072.277	2.143.136	7.793.092
VIII. POREZ NA DOBIT	296.482	347.500	373.010	385.764	1.402.757
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.350.639	1.583.058	1.699.267	1.757.372	6.390.335

Prilog 7.

RAČUN DOBITI I GUBITKA - PROGRESIVNA METODA ZBROJA GODINA					
	1	2	3	4	Σ
I. POSLOVNI PRIHODI	13.068.840	13.068.840	13.068.840	13.068.840	52.275.360
II. POSLOVNI RASHODI	10.975.692	11.089.066	11.202.441	11.315.816	44.583.015
1. Materijalni troškovi, troškovi osoblja i ostali troškovi	10.246.387	10.246.387	10.246.387	10.246.387	40.985.548
2. Amortizacija	729.305	842.679	956.054	1.069.429	3.597.467
a) trošak amortizacije - Thorwesten obradni centar	113.375	226.749	340.124	453.499	1.133.747
b) trošak amortizacije - ostala imovina	615.930	615.930	615.930	615.930	2.463.720
III. FINANCIJSKI PRIHODI	7.484	7.484	7.484	7.484	29.936
IV. FINANCIJSKI RASHODI	12	12	12	12	48
V. UKUPNI PRIHODI	13.076.324	13.076.324	13.076.324	13.076.324	52.305.296
VI. UKUPNI RASHODI	10.975.704	11.089.078	11.202.453	11.315.828	44.583.063
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	2.100.620	1.987.246	1.873.871	1.760.496	7.722.233
VIII. POREZ NA DOBIT	378.112	357.704	337.297	316.889	1.390.002
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.722.508	1.629.542	1.536.574	1.443.607	6.332.231

Prilog 8.

RAČUN DOBITI I GUBITKA - FUNKCIONALNA METODA					
	1	2	3	4	Σ
I. POSLOVNI PRIHODI	13.068.840	13.068.840	13.068.840	13.068.840	52.275.360
II. POSLOVNI RASHODI	11.114.317	11.114.317	11.177.317	11.177.064	44.583.015
1. Materijalni troškovi, troškovi osoblja i ostali troškovi	10.246.387	10.246.387	10.246.387	10.246.387	40.985.548
2. Amortizacija	867.930	867.930	930.930	930.677	3.597.467
a) trošak amortizacije - Thorwesten obradni centar	252.000	252.000	315.000	314.747	1.133.747
b) trošak amortizacije - ostala imovina	615.930	615.930	615.930	615.930	2.463.720
III. FINANCIJSKI PRIHODI	7.484	7.484	7.484	7.484	29.936
IV. FINANCIJSKI RASHODI	12	12	12	12	48
V. UKUPNI PRIHODI	13.076.324	13.076.324	13.076.324	13.076.324	52.305.296
VI. UKUPNI RASHODI	11.114.329	11.114.329	11.177.329	11.177.076	44.583.063
VII. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	1.961.995	1.961.995	1.898.995	1.899.248	7.722.233
VIII. POREZ NA DOBIT	353.159	353.159	341.819	341.865	1.390.002
IX. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	1.608.836	1.608.836	1.557.176	1.557.383	6.332.231

Prilog 9.

SELECT d.o.o.
Šinjanska cesta 185
MB 01882724
OIB 72396582136

Kartice dugotrajne imovine

Inv.broj : 98

Inv.broj: 98 Naziv: URBAN COMBI CENTAR J.Mj.: KOM Skupina: 3 Stopa otpisa: 50,00

Datum	Dokument	Broj	Opis knjiženja	Količina	Povećanje nab.vrij.	Smanjenje nab.vrij.	Saldo	Smanjenje ispr.vrij.	Povećanje ispr.vrij.	Saldo
28.04.2016	Inventar	98	UVOZ 7 URBAN GMBH	1	1.301.163,47	0,00	1.301.163,47	0,00	0,00	0,00
31.12.2016	Obračun amortizacije	8	Amo. 1 - 12 mj. 2016	0	0,00	0,00	1.301.163,47	0,00	216.860,58	-216.860,58
31.12.2017	Obračun amortizacije	9	Amo. 1 - 12 mj. 2017	0	0,00	0,00	1.301.163,47	0,00	325.290,87	-542.151,45
31.12.2018	Obračun amortizacije	10	Amo. 1 - 12 mj. 2018	0	0,00	0,00	1.301.163,47	0,00	325.290,87	-867.442,32
31.12.2019	Obračun amortizacije	11	Amo. 1 - 12 mj. 2019	0	0,00	0,00	1.301.163,47	0,00	433.721,15	-1.301.163,47
				1	1.301.163,47	0,00	1.301.163,47	0,00	1.301.163,47	-1.301.163,47

09.10.2020 8:55:19

SELECT d.o.o.

Kartice dugotrajne imovine

<kraj>

Stranica: 1

Licenca za Planet d.o.o.

Prilog 10.

BILANCA NA DAN 31.12.2019. - MODEL REVALORIZACIJE		
AKTIVA		MODEL REVALORIZACIJE
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	1.255.933	2.255.933
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA	1.255.933	2.255.933
1. Urban Combi Centar	0	1.000.000
2. Ostala materijalna imovina	1.255.933	1.255.933
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	0	0
IV. POTRAŽIVANJA	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0	0
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	9.463.190	9.463.190
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0	0
E) UKUPNO AKTIVA	10.719.123	11.719.123
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0
PASIVA		
A) KAPITAL I REZERVE	9.218.028	9.218.028
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	1.540.000	1.540.000
II. KAPITALNE REZERVE	1.571.581	1.571.581
III. REZERVE IZ DOBITI	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	0	820.000
V. REZERVE FER VRIJEDNOSTI	0	0
VI. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENEŠENI GUBITAK	4.576.551	4.576.551
VII. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	1.529.896	1.529.896
VIII. MANJINSKI (NEKONTROLIRAJUĆI) INTERES	0	0
B) REZERVIRANJA	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE	0	0
D) KRATKOROČNE OBVEZE	1.501.095	1.501.095
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	180.000
F) UKUPNO – PASIVA	10.719.123	11.719.123
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	0	0

ŽIVOTOPIS

OSOBNI PODACI

Ime i prezime **Vanja Lovrinović**
Adresa Ulica grada Mainza 15, 10000 Zagreb
Broj mobitela 091/226-3065
E-mail vanjaa1106@gmail.com
Datum rođenja 11.06.1994.

OBRAZOVANJE

Veleučilište VERN'
Razdoblje ožujak 2017. – u tijeku
Stupanj studija diplomski stručni studij
Smjer Računovodstvo i financije

Veleučilište VERN'
Razdoblje listopad 2013. – veljača 2017.
Stupanj studija preddiplomski stručni studij
Smjer Ekonomija poduzetništva

DODATNO OBRAZOVANJE

Škola stranih jezika Vodnikova
Tečaj Tečaj engleskog jezika

RADNO ISKUSTVO

SELECT d.o.o.
Razdoblje rujan 2020. (Ugovor o radu)
Razdoblje travanj 2019. (Specijalistička praksa)
Razdoblje srpanj – rujan 2018. (Računovodstvo i financije)
Razdoblje srpanj – rujan 2016. (Stručna praksa)

OSOBNNE VJEŠTINE

Strani jezici engleski (B2), njemački (C1)
Računala Napredno korištenje MS Office-a
Interesi Računovodstvo i financije, planiranje, organiziranje
Vozačka dozvola A1 i B kategorija, voditelj brodice
Snage Organizirana, brzo učim, spremna na timski rad, perfekcionista